Aydınlık
Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!
PERŞEMBE 3 TEMMUZ 1980
10 LIRA

Kabul: 227
Red: 214
Gelmeyen: 3

BAŞYAZI

Hesapsız Çıkışın Sonucu

Doğu Perinçek

CHP yönetimi kendi oyunuyla yenik düşmüştür. Yenik düşmek bir yana, demokrasi mücadelesine zarar vermiştir. Hükümeti düşürmek için verilen gensoru, sonuç olarak hükümete kuvvet aşısı yapmıştır.

İç barışa, birliğe, demokrasiye ve dış tehdidi göğüslemeye hizmet eden bir hükümet seçeneği oluşturmadan yapılan bu hesapsız çıkışın, bugünkü koşullarda başka bir yere varamayacağını 24 Haziran günlü başyazıda belirtmiştik.

Rusyacı ve maceracı güçleri saran karamsarlık, bu güçlere kucak açmakta direnen CHP'yi de kuvvetle etkiledi ve sonu belirsiz bir maceraya itti. Dahası: CHP yönetimi, MHP'nin zorbalığını kanatları altına aldığı için bugünkü hükümete karşı olan demokrasi güçlerini de bir oldubitti ile yüzyüze getirdi. Yalnız CHP dışında değil, CHP içinde de gensorunun olumlu sonuçlar

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

CHP yönetimi, hesapsız çıkışıyla hükümete kuvvet aşısı yaptı

Gensoru başarısız!

Kültür Bakanlığı dansöz Özcan Tekgül'e "Kültür Madalyası" verdi – Basın.

● Güvenoylamasına dört saat kala basın toplantısı yapan Erbakan, Başbakanlık talebinde diretti

● Erbakan: "İnandırıcı bir çözüm görmezsek adım atmayız"

ANKARA (ÖZEL)

MİLLET Meclisinin dünkü Genel Kurulunda yapılan oylamada Demirel hükümeti 214'e karşı 227 güvenoyu alarak işbaşında kaldı.

Oylamada, AP, MHP, MSP, CGP ve NP'li parlamenterler lehte oy kullanırken, CHP ve TBP'li üyeler ile bağımsızlar ret oyu verdiler. Oylamaya AP'den Atilla Ocak, CHP'den Mevlüt Önal ve bağımsızlardan Abdülkerim Zilan katılmadılar. Oylamayı yöneten Cahit Karakaş da iç tüzük gereği oy kullanmadı.

Oylamanın sonuçlanmasından sonra kürsüye gelen Başbakan Süleyman Demirel, kısa bir konuşma yaparak "Meclisin güvenine layık olmaya çalışacağız" dedi.

ERBAKAN SON ANA KADAR BAŞBAKANLIKTA DİRETTİ

MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, güven oylamasından dört saat önce yaptığı basın toplantısında Başbakanlık talebinde diretti. Bunu açıkça söylemeyen Erbakan bu isteğini şöyle ifade etti: "Partilerin manası aritmetikle ölçülmez. Almanya'da Cumhurbaşkanı aritmetik olarak üçüncü büyüklükteki partiden seçildi, diğer iki büyük parti bu nasıl iş demediler. Almanya şimdi seçime gidiyor, iki parti işbirliği arıyorlar. Küçük partinin başkanı şimdiden Başbakan adayı olarak ilan edilmiştir."

Bir gazetecinin, "Almanya'dan örnek almak Batı Kulüpçülüğü değil mi?" şeklindeki sorusuna ise, Erbakan, "Milli çözüm için kullanılırsa milli görüşçülük olur" dedi.

Hükümetin düşürülmesinin an meselesi olduğunu belirten Erbakan, bunun yerine ne konacağını bilmeden hükümeti düşürmeyeceklerini, tekrar bir tahribat hükümeti kurulamayacağını söyledi.

Erbakan, kurulacak yeni hükümetin "bir milli çözüm-onarım hükümeti" olacağı şeklinde berrak ve inandırıcı çözüm görmedikleri taktirde adım atmayacaklarını ifade etti.

Gazetecilerin, ısrarla "Başbakanlık mı istiyorsunuz" soruları üzerine Erbakan "Şahıs meselesi değildir, Ecevit'le de şahıs meselesi konuşmadık. Bu programın nasıl bir hükümetle yürütüleceği hangi kadroların yürütebileceği önemlidir. Gelin, herhangi bir köyden hakem seçelim. Milli çözüm programının hangi kadrolar tarafından yürütülebileceğini elli milyon bilmektedir" dedi.

Böyle bir hükümetin Çağlayangil tarafından görevlendirilip, görevlendirilmeyeceği şeklindeki bir soruya MSP Genel Başkanı "Sayın Çağlayangil'in böyle bir şeyden çok memnun olacağı kanısındayım. Parlamento çoğunluğu saygı uyandıracak bir neticedir" şeklinde cevap verdi.

Erbakan, sözlerini bitirirken, oylamaya dört saat kaldığını bu dört saat içinde de inandırıcı ve berrak bir netice görmeyi umduklarını belirtti ve "Ama, bu meydana gelmezse kıyamet kopmaz. Biz bu hükümeti düşürmeye her an hazırız" dedi.

Necmettin Erbakan, "Şayet CHP pazarlık konusunda zaman isterse bugün Meclise girmekten vazgeçer misiniz?" sorusuna da şu karşılığı verdi:

"Zamana ihtiyaç olduğu taktirde, çözüm meydana getirmek maksadıyla zamanı kullanmakta yarar görürüz."

MSP'NIN GRUP KARARI

Dün toplanan MSP grubu hükümete beyaz oy verilmesi için bağlayıcı karar aldı. Grup toplantısı sırasında bir açıklama yapan Diyarbakır Milletvekili Yaşar Göçmen partisinin kararını bildirirken, "Onarım hükümeti konusunda CHP'den olumlu bir sonuç alamadık" dedi.

CHP ORTAK GRUBU

Genel Kurul toplantısından önce CHP Ortak Grubunun saat 14'te yaptığı toplantıda Ecevit, "Hükümet hakkında verdiğimiz gensorudan ne sonuç alınacağı şu ana kadar kesin belli değildir. Özellikle MSP'nin şu andaki tavrının ne olacağı önceden kestiril-

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

İzlenim

Erbakan'ın kabulü

Nimet Arzık

CHP koridoru Mecliste oldukça durgundu AP koridoru uğuldak.

Karartılmış bir Bülent Ecevit geçti önümden gülümsemeye çalışarak. Az sonra sedye üzerinde Konya Milletvekili Yücel Akıncı getirildi.

Nevşehir olaylarında yaralanmıştı da...

Böyle görsel şeyleri severler politikacılar.

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Songül Kayabaşı'nın cesedi, dün Adli Tabiplikte yapılan otopsiden sonra, babası ve yakınları tarafından alınarak Kartal'a götürüldü. (Fotoğraf: AYDINLIK)

İşkence gören genç kız öldü

● 18 yaşındaki Şongül Kayabaşı'nın cenazesi Kartal'da toprağa verildi.

İSTANBUL (ÖZEL)

KARTAL'da 15 Haziran günü meydana gelen bir olaydan sonra gözaltına alınan ve sorguya çekilirken işkence gören lise öğrencisi Songül Kayabaşı adlı genç kız 30 Haziran günü öldü. Genç kızın hastanede öldüğü gün, Selimiye Kışlasında olayla ilgili davaya bakan Sıkıyönetim Mahkemesi, Songül Kayabaşı'nın suçsuz olduğuna kanaat getirerek gıyaben serbest bırakılmasına karar verdi.

OLAY NASIL OLMUŞTU?

Kartal Karlıktepe Mahallesinde 15 Haziran günü Aktancılar adlı terörist grup silahlı bir gösteri yapmış ve o sırada olay yerine gelen askeri bir cemseye ateş açarak, bir asteğmen ile

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

Kuzey Deniz Saha Komutanı Koramiral Atakan

Dünya denizlerinin bölüşülmesi için amansız bir mücadele yürütülmektedir

İSTANBUL (AA)

SEYİR, Hidrografi ve Oşinografi Hizmetleri Plan ve Koordinasyon Kurulunun 1980 yılı olağan toplantısı dün başladı. Toplantıda konuşan Kuzey Deniz Saha Komutanı Koramiral Zahit Atakan, "Bugün denizler kimin olacak sorusu temel tartışma konularından biri olup, temelinde dünya denizlerinin bölüşülmesi yatmaktadır" dedi.

Koramiral Zahit Atakan toplantıyı açarken yaptığı konuşmada, dünya denizlerinin ve denizaltılarının öneminin her geçen gün arttığına işaret ederek, "Denizler insanoğlu için ikinci bir uzay olmuştur. İnsanoğlu bugün bu ikinci uzayın sırlarını çözmek ve bundan yararlanmak istemektedir. Bugün denizler kimin olacak sorusu temel tartışma konularından biri olup, temelinde dünya denizlerinin bölüşülmesi yatmaktadır" dedi.

Toplantıya bir mesaj gönderen Deniz Kuvvetleri Komutan Oramiral Bülent Ulusu da, deniz

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Abdullah Baştürk konuşmak için kürsüye geliyor. Genel Kurulda zaman zaman sinirlenen Baştürk Yeni Yürütme içindeki etkinliğini korudu. Ancak DİSK'in birliği konusundaki sorunlar ve ilke tartışmaları olduğu gibi yeni döneme devroldu.

DİSK Genel Kurulu 8. günde nihayet sonuçlandı

DİSK'in yeni Yürütme Kurulunda CHP'liler ağırlıkta

● Yapılan uzlaşma ile Yürütme Kuruluna TKP yanlısı Kemal Daysal da alındı.

İŞÇİ SERVİSİ

ÖNCEDEN 5 günde bitmesi öngörülen DİSK'in 7. Genel Kurulu uzun süren kulis ve pazarlıklardan sonra 8. gününde yapılan seçimlerle birlikte nihayet sonuçlandı. CHP'lilerin ağırlıkta olduğu yeni Yürütme Kuruluna bir de TKP yanlısı alındı.

Dün yapılan seçimlerde 7 kişilik Yürütme Kurulunun geriye kalan üç üyeliğine Ertan Andaş, Süleyman Çelebi ve Kemal Daysal seçildiler. Baştürk seçimlerden önce yaptığı konuşmada önce Kemal Nebioğlu, İsmet Cantekin

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

DİSK Kongresinden izlenimler

Bir «birlik» kongresi

Gülay Göktürk

DİSK Kongresinin yedinci günündeyiz. Dananın kuyruğunun kopacağı gün... Üzerinde asıl çekişmenin sürdüğü Yürütme Kurulu bugün belirlenecek. Bakalım Baştürk kimleri aday gösterecek. Kongrenin beşinci günü tartışmalara, hatta Baştürk'ün salondan çekip gitmesine neden olan, aday belirleme hakkını Genel Başkan nasıl kullanacak?

Kongrenin başından bu yana süren koalisyon havası -arasıra ortaya çıkan sertleşmelere rağmen- hâlâ devam ediyor. Ortalık sakin. Baştürk, Genel Sekreter adaylarını açıklıyor: Işıklar ve adı duyulmamış bir delege. Işıklar ilk turda üçte iki çoğunluğu rahatça sağlayarak Genel Sekreter olurken, bir gece önce yapılan pazarlığın şartları da yavaş yavaş açıklık kazanıyor:

"Baştürk "TKP"nin Yürütme Kuruluna sokmak istediği

(Devamı S.6 Sü. 1'de)

Çatışmalarda 3 kişi öldü, komandolar on evi ve işyerini yaktılar

MHP Çorum'da yine saldırıya geçti

● Kentin her tarafından silah sesleri duyulması üzerine, sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

● Sivas'ta sokaga çıkma yasağı sürerken, geceyarısı bir karakol bekçisi öldürüldü.

HABER MERKEZİ

ÇORUM'da MHP'li faşistler yine saldırıya geçtiler. Olaylar sırasında 3 yurttaşın ölmesi, 12 kişinin de yaralanması üzerine şehirde sokağa çıkma yasağı konuldu.

Önceki akşam saat 19.00-20.00 sıralarında, SSK Hastanesi civarını üs olarak kullanan MHP'liler saldırıya geçerek bazı yerlerin camlarını kırdılar, işyerlerini yaktılar. Olaylar sırasında 10 ev yakıldı, 2 araç tahrip edildi. Evi yanan yurttaşlar arasında Şoförler Cemiyeti Başkanı CHP'li Hasan Öztürk de bulunuyor.

Olaydan sonra çevreyi saran askeri birlikler olayların büyümesini önledi. Şehirde yeniden ba-

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Afrikalı 29 lider Sierra Leone'de bir araya geldi

● Afrika Birliği Örgütünün 17.Zirvesi, "Ortak Savunma Konseyi" kurulmasını istiyor.

FREETOWN (AJANSLAR)

AFRİKA Birliği Örgütünün (ABÖ) 17. zirve toplantısı, çalışmalarına Sierra Leone'nin başkenti Freetown'da başladı. Örgüt üyesi 29 ülkenin, devlet veya hükümet başkanları ve dışişleri bakanları tarafından temsil edildiği zirvede Afrika'nın çeşitli siyasal, ekonomik ve kültürel konu-

(Devamı sa. 6 su. 4'de)

Olay «Bomba bildiri» olarak nitelendi

109 Fransız sporcusu:

Moskova'da Rusya'nın siyasetine karşı olduğumuzu göstereceğiz

PARİS

ARALARINDA Moskova Olimpiyatlarına katılacak olan 20 sporcunun da bulunduğu 109 Fransız spor adamı Olimpiyat Oyunları sırasında, Sovyetler Bir-

(Devamı S. 6 Su. 6'da)

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Kurbanlar

Şimdiye değin, çile dünyasından kopuk, mutluluk dünyası gibi gözüken Bodrum'un da, yaralı bütünün bir parçası olduğunu gördü, körler bile... Her şey bir bütündür!

Gazetelerde, haberi okumuşsunuzdur!

Tepecik, bu şirinliği, büyük tantanalar tarafından yolunmağa başlayan kasabanın, ha şurada, merkezinde sayılır.. ha şurada..

Genç bir çift sinemadan dönüyor gece. Oysa, gece, hâlâ kapıları açık uyur halk.

Bodrumlu gelinler, su sesi gibi şakırdayan altınlar takarlar. Takmamak ayıptır. Takmayanlar için kötü şeyler düşünülür. "Borç ödemek için satmağa zorunlu kaldı" derler. Onun için, düğününde kırk kilo altın armağan edilse,, kırk kilo altının ağırlığının altında, yıkıla yıkıla, gezdirir takılarını gelin, gururla, gururlarla!

O gün öldürülen gelin de, geleneğe göre davranıyordu. Nesi varsa kolundaydı, boynundaydı, kulağındaydı, sinemadan dönerken...

Bu işin bir tarafı.

KARANLIK TARAFA GELELİM:

Gördünüz mü, öldürenin resmini? Onsekiz yaşında! Onsekizinci baharında demiyorum. Onun için yaşam hep karakış olmuş... Doğudan tozlu topraklı otobüslerde, İzmir'e varan işçi kafileleri gözünüze takıldı mı?... Bu o kafileden biri!

Kırk saat yolculuktan sonra, perişan aç bilaç, yabancı, ürkek, Önce İzmir'e varırlar, sonra dağılırlar.

Yanlarına bir yıvış, çok bilmiş yaklaşır. Ona, baba gibi sarılırlar. Ağzı kalabalıktır. Otobüs filmindeki, saygıdeğer dolandırıcı gibi. İş vadeder, perişan kafileye, komisyon karşılığı.

– Sakın, para için yapıyorum sanmayın, sizi sevdim de ondan diye de ekler yüzsüz!...

Uzun boylu, ürkek Doğulu, eline ayağına yapışır.

.... Ve saygıdeğer dolandırıcı hepsini satar, hiçe sigortasız, güvencesiz, bu kez, bir saygıdeğer kazıkçıya. Sabahtan akşama dek, yersiz, yurtsuz, bir lokma ekmeğe çalışırlar.

Kadınlar gelir geçer yarı çıpıldak, yutkunurlar. Lokantalardan, açlığı isyana çeviren kokular savrulur yüzlerine. Gene yutkunurlar.

Bir bardak soğuk su, onlar için bir armağandır.

Kadınlar ürperirler:

– Bize yiyecek gibi bakıyor, diye.

Nasıl baksın, her bakımdan aç insan tok gibi mi baksın?

.... Ve işte... ve işte, cahillik, açlık, özlem, yaşamını değiştirme isteği, yalnızlık, kadersizlik, on kesiz yaşındaki çocuğu, işliye işliye, üç altın bilezik, bir gerdana dolanmış kordon, katil etmiştir. Yoksa, kırıntı kadar aklı olan, bu kadarcık "dünyalık" için katil olmaz.... Büyük ve itibarlı alavereci, dalaverici olmak varken, inşaatın kumunu, çimentosunu çalmakla işe başlamak varken... Milliyetçilik kese kese ileride, milyoner, mültimilyoner olunduğunda, silah kaçakçılığına, afyon kaçakçılığına erişmek varken..

Tövbekar eşkiya kadar yasa şarkıları çağıran yoktur.

– Nerden biliyorsun?...

– Çoook tanıdım!...

ŞİMDİ İNSAN AVI:

Şimdi insan avı başlamıştır, o güzel çılgınlığı, büyük tantanalar tarafından yolunan Bodrum'da...

– Kürtleri çalıştırmayacağız...gebersinler....gitsinler..

Sokak aralarına yalnız dolaşan Doğulu çekilip, ölesiye dövülmektedir. İşe politik bir hava verilmek istenmektedir. Oysa, katil, her yerde katildir ve aslında yazık olmuş insandır...

Yavaş yavaş, ülkenin öbür ucundan gelen, ürkek bakışlı işçiler, Bodrum'u terketmektedirler.

Evet genç geline, yazık olmuştur, ama öldürene, daha doğuştan beşikten yazık olmuştur, ufuksuz, kadersiz, fırsatsız doğduğu için...

Ve yavaş yavaş, ahmaklıktan ötürü, bütün topluma yazık olmaktadır. Oysa, ne kaderli bir toplum olabilirdi!

Gensoru, mensoru, katsayı, çatsayı... fasarya....vatandaş bu haldeyken!

GÖZÜMÜN ÖNÜNDEN GİTMİYOR:

Sadece, haberi okumak içimi yedi.... Bir çocuk Diyarbakır'da elleri, bağlı... "Kaç" diyorlar "kaç", kaçarken vurulmuş olması için...

Kaçmıyor... Kimbilir, nasıl gözlerle bakıyordur, kendisini öldüreceklere.... Ve bir kurşun yağmuru.... Acıtır mı kurşun, teni delerken, yoksa acı sonradan mı duyulur?...

Son dünyadan gördüğü ne?... Yaralı kafasını ezmek için inen koca bir güdere, indirenin ruhu kadar şavalak ve kaba... Ceviz kırar gibi...

Günlerden beri, kendimi o yaralı çocukla özdeşleştirip, yerlerde sürünüyorum, ellerim arkamda bağlı...

Garip anam, beni bunun için mi doğurdun diye düşünüyorum.

O katır tekme, yaralı kafama iniyor, ceviz gibi kırmak için. Yaşamdan son gördüğüm bu!...

Hadi bre.... Gensoru, mensoru, katsayı, çatsayı, söylev, möylev, tümü sultani fasarya...

Şimdi politikacılara anlatsanız, Molyer'in bakireleri gibi, soracaklar... Molyer'in masum bakireleri. "Çocuklar kulaktan mı yapılır" diye sorarlarmış, gözlerini fincan fincan açarak.

Bunlar da:

– İşkence mi, hiç duymadım, diye fincan fincan, gözler açacaklar...

Hey gidi kavanoz dipli dünya hey, hey kurbanlar dünyası hey!

düşünce dünyası

TAM GÜN YASASI VE SAYIŞTAY'IN SON KARARI ÜZERİNE

Mehmet Akgün

Memurlar Derneği
Merkez Yürütme Kurulu Üyesi

İki yıla yaklaşan bir süredir Tam Gün Yasası konusunda çok şey söylenmiş, çok şey yazılmış, çizilmiştir. Yine son günlerde Sayıştay'ın almış olduğu bir kararla, Tam Gün tazminatlarının maaşla birlikte vergilendirilmesi sorunu, gündeme gelmiştir. Bu karar neticesinde, Tam Gün tazminatı alan sağlık personelinin yaklaşık 2 bin-15 bin lira arasında bir maddi kaybı olacaktır. Bu kararı, tüm memurlar gibi sağlık emekçilerinin de içinde bulunduğu şartlarda değerlendirmek daha gerçekçi olacaktır.

Günümüz Türkiye'sinde memurların önündeki zorlukları şu iki ana noktada toplamak mümkündür:

1 – Can ve mal güvenliği,
2 – Hayat pahalılığı.

Ülkemizin içinde bulunduğu durum, kendisini memurlara mutlaka hissettirmektedir. Hâlâ kurtulamadığımız ve dozunu günden güne artıran anarşi, kurtarılmış semtlerden, kurtarılmış şehirlere ve kurtarılmış bakanlıklara varmaktadır. Memurlar ufacık bir işlerini bile bakanlığa gidip soramamaktadırlar. Bu durum Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına çöreklenen komandoların Bakanlık önünden geçen yurttaşlara saldırmasına kadar vardırılmıştır. Memurlara maaşlarının azlığı, yakacak, yiyecek ve giyecek ihtiyaçlarını karşılayamadığı içinde bulunduğu zor koşullar, kısmen de olsa anarşi belasından dolayı unutturulmuştur. Demirel hükümetinin iş başına gelmesinden bu yana yapılan devalüasyonlar, temel ihtivac mallarına uygulanan korkunç derecedeki zamlar, insanları anarşi belası ile başabaş durumda giden hayat pahalılığı içine sokmuştur.

Demirel hükümetinin kurulmasından bu yana memurların katsayıları yükseltilmiş ve yan ödemeleri yüzde 60 oranında artırılmıştır. Artırılan yan ödemelerin ele geçen miktarı ise yüzde 25 civarındadır. Bunun yanı sıra götürdükleri ise verdiklerinin 10 katına yaklaşmıştır. Memurlar geçen yıl verilen yan ödeme ile kaç tane ekmek alınacağını hesaplayıp bu yılkine oranlayarak, hayat pahalılığını ortaya çıkarmaktadırlar. Örneğin en düşük yan ödeme alan bir sağlık emekçisinin geçen yıl almış olduğu yan ödeme ile 75 tane ekmek alınabilirken bu yıl 40 tane ekmek ancak alınabilmektedir.

Böylesi bir ortamda, Sayıştay'ın almış olduğu kararın Tam Gün Çalışma Yasasına bağlı olarak çalışan sağlık emekçilerinin durumunu daha da geriye götüreceği açıktır. Diğer bütün memurlar gibi sağlık emekçileri de ihtiyaçlarını giderebileceği zammı beklerken, daha da kötüsü maaşları kırpılmaktadır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Sayın Münif İslamoğlu göreve başladığından bu yana sürekli Tam Gün Yasası ile uğraşmaktadır. Daha önce hastane veya muayenehanesinde çalışmayı tercih etmek durumunda olan doktorlara, mesai bitiminden sonra muayenehanesinde çalışma izni verilerek sağlık hizmetlerine darbe vurulmuştur.

Sağlık emekçilerinin bir talebi ise sağlık hizmetlerine emeği geçen tüm personelin Tam Gün tazminatından yararlandırılmamasıdır. Tüm personelin Tam Gün tazminatından yararlandırılmamasıyla sağlık personeli arasına nifak tohumları ekilmektedir. Şimdi uygulanmak istenen ise, Tam Gün tazminatından yararlanmayanları da yararlandırmak yerine, Tam Gün tazminatı alan sağlık personelinin maaşlarını kuşa çevirmektir. Yaklaşık iki yıldır Tam Gün tazminatı maaştan ayrı vergilendirilmektedir. Birlikte vergilendirmek yeni mi akla gelmiştir?

Sayın Bakanın en büyük hizmetlerinden bir tanesi de göreve başladığından bu yana, sağlık personelini sürerek, baskı uygulayarak sindirmek yolunu seçmesidir. Yalnız Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde yapılan sürgünlerin sayısı, binleri çoktan geçmiştir. Bu durum sağlık hizmetlerine büyük darbeler vurmaktadır.

Derneğimiz bütün bu uygulamaların karşısındadır. Derneğimizin 14-15 Haziran tarihlerinde Ankara'da toplanan 5. Olağan Genel Kurulunda, Sayıştay'ın bu kararı protesto edilmiştir. Derneğimiz bu konuda ve her konuda yapılan bütün haksızlıklara karşı mücadelesini sürdürecektir.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Ucuz mu bu kadar insanlar?

ÜNYE'DE VAHŞET!

15.6.1980 günü Trabzon'da Yüksek Öğretmen Okulunda ve Ordu Kız Sağlık Kolejinde okumakta olan çocuklarımın okullarına gitmek ve Akkuş Merkez İlkokulu 5. sınıf öğrencilerimizin diplomalarının tezelden tasdiki amacı ile ilçemizden hareket etmiştim.

Saat 15 sularında Ünye'de, yazıhanede araba bekliyorduk. Aslen Akkuşlu ve hatta öğrencim olan Ünye'de öğretmenlik yapan Rıza Türkmen adlı bir şahıs yazıhaneye girerek, bizi dikiz ettikten sonra alelacele dışarı çıktı. Halbuki adı geçen bu şahıs daha önceki karşılaşmalarımızda gelir ve tokalaşarak "hoş geldiniz hocam" derdi.

Bu defa bırak hoş geldini, ben selamlamak istedimse de benden çabucak gözünü kaçırarak dışarıya çıktı. Daha önceden etrafa yerleşen ve yine öğrencim olan Turgut Yıldıran'ın başını çektiği bir grup saldırgan ellerinde 14'lü tabancalarla hunharca saldırarak, önce oğlumun kafasına acımasızca tabanca kabzasıyla vurmaya başladılar. Ben, bi-çare, elimde savunma aracı olarak bir toplu iğne dahi yok, ancak oğlumu bunların vahşice saldırılarından kurtarmaya çalıştım.

Bir taraftan oğlumu insafsızca dövmelerine devam ederken bana da saldırarak tabanca kabzasıyla benim de başıma yaraladılar ve üzerim başım kanlar içinde kalarak etkisiz hale geldim.

Saldırganlar vura kıra terörlerini estirirken yazıhanenin yanı ve etrafı 150-200 kişiyle dolduğu halde tek bir fert dahi ya kurtarmak, ya da saldırmayı önlemek için yerinden ayağını bile oynatamadı. Oynatamazdı. Çünkü: Türkeş'in komandoları telsizine kadar silahlanmış, halkı sindirmiş. Her gün Ünye'ye işi nedeniyle inen ve dayak yiyenlerin, masum Ünye halkının sayısı belli değil. Akşam olunca kasaba sanki bir kabristanlık gibi çıt yok.

Oğlum ve benim dayak yememiz ilk ve son değil. Daha önce Akkuş'ta öğretmenlik yapan ve yaz tatiline giden bay-bayanlı bir grup öğretmen hunharca dövüldü. Bu da yetmiyormuş gibi ikinci bir 10-15 kişilik bir öğretmen kafilesi yine aynı faşist komandoların saldırısına uğradılar. Ayrıca Akkuş'a görevi icabı gelen bir İmam Hatip Lisesi müstahdemi de MHP'li komandoların saldırısına uğrayarak kafası gözü kırıldı.

Peki ama, bir, iki, üç... Bu ne? Bu kentte hükümet yok mu? Hükümetin güvenlik kolları yok mu? Bu kadar dayak yiyenler var suçlulardan kaç kişi yakalandı? Yakalanmaz tabii... Saldırganlar vurup kırıyor, bakınız nasıl kaçıyor. 150-200 kişinin gözleri önünde o mübarek tabancalarını herkesin gözleri önünde bellerine koyarak emniyet karakolu tarafına doğru emin adımlarla yürüyüp gidiyorlar. Bana şunu soruyorsunuz. Dövüldünüz dayak yediniz, kanlar içinde kaldınız, peki, ama neden emniyette haber vermediniz?.. Haa... bak işte durum şimdi değişti. Şayet emniyete haber verseydim bir o kadar dayak da orada yiyecektik. Çünkü: Saldırganlar dayak atıp emin olacakları yöne gitmeyi seçtiler, nasıl haber verirdiniz?

Hem zaten bu mübarek insanlar dindar, milliyetçi. Onlarca bir değişik ve sol görüşlü öldürürlerse cennetlik, ölürlerse şehit olmak var. Halbuki sayın Diyanet İşleri Başkanımızın Kandil gecesi nedeniyle güzel bir konuşması vardı. "Bir insan öldürmenin ve cana kıymanın İslamiyette yeri olmadığı gibi affının da olmadığını" vurguladı. Ama bunlar Müslümanlıktan dem vuruyorlar ya bu ne? Doğru, bu ne? Çok basit efendim; Bunların Müslümanlığı Allahın emrettiği gibi değil, Başbuğ'un emrine göre. Beyinleri öyle yıkanıyor, insanlıkları satın alınıyor, bu böylesi Müslümanlık, böylesi milliyetçilik.

Sayın ilgililere sesleniyorum. Kasabalar, köyler ve kentler sanki bir kabristanlık gibi geceleri. Demokrasi olan bir ülkede insanlar artık bir kümes hayvanı değil. Güneş batmadan tünemeye son verilsin artık bu sokak serserilerinin terörlerine.

Okullarda yavrularımız kamplara bölünmesin. Kardeş kavgası olmasın. Okusunlar okullarında kardeş kardeş.. Anne ve babalarının yanına gelirlerken can güvensizliği içinde gelmesinler. Masum insanlar işine giderken, işinden dönerken hırsızlığa gider gibi gitmesinler. Çekilsin artık Amerikan emperyalistlerinin ve Rus sosyal-emparyalistlerinin işbirlikçilerinin kirli elleri halkımızın üzerinden. Bıktık artık televizyon ekranlarında şurada şu kadar insan öldü, burada bu kadar insan öldü haberlerinden, ucuz mu bu kadar insanlar? Dinsin anaların gözyaşları bitsin babaların sancısı.

Görüşü ne olursa olsun, memleketi cinsiyeti gözetilmeksizin tüm yurttaşlarımızı birlik, barış ve özgürlük için bu çetelerin karşısına dikilmeye çağırıyorum

Hakkı Efil Akkuş Merkez
İlkokulu Müdürü

DGSA'da bir profesör

Devlet Güzel Sanatlar Akademisi öğrenim özgürlüğüne yönelik saldırıların yüksek boyutlara ulaştığı Türkiye'de, eğitimin düzenli ve sürekli olduğu ender okullardan biridir. Öğrencilerin hoşgörülü yönetim, öğrenim ilişkilerinin demokratik olması bu huzurlu havayı sağlayan en büyük etkenlerdir. Akademili DGB'li öğrenciler olarak bu demokratik havayı yaşatmanın ve geliştirmenin büyük önemine dikkat çekeriz. Akademi mücadelemizin bir parçası olarak bir öğretim üyesinin durumunu kamuoyuna duyurmayı yararlı bulmaktayız. Konu ettiğimiz kişi DGSA Türk Sanat Tarihi Kürsüsünde görevli öğretim üyesi Nejat Diyarbakırlı'dır.

Bilimsel yetersizliği, konuya ilgi duyanlarca malum olmasına rağmen, MC dönemlerinde birtakım karanlık ilişkiler sonucu, sözkonusu kişiye profesörlüğün verilmesi bir kafatasçıya madalya takmak olmuştur. 12 Mart yıllarında DGSA'yı ve birçok öğretim üyesini ihbar ederek tam bir şovenist anlayışla "Türk Güzel Sanatlar Akademisini" oluşturma çalışmalarına giren Nejat Diyarbakırlı'ya yönetmenliğe aykırı bu tür davranışlarından dolayı DGSA yönetimince işten el çektirme cezası verilmiş, daha sonraları ise, bilemediğimiz bazı nedenlerden dolayı affedilmiştir.

Nejat Diyarbakırlı'nın, derslerdeki anti-demokratik tutumu, bu öğrenim döneminde önemli bir huzursuzluk yaratmıştır. Bu anti-demokratik tutumun düzeltilmesi için, öğrencilerin bölüm başkanlığına verdikleri dilekçe ise cevapsız bırakılmıştır. Böyle bir dilekçe verdikleri için, öğrencileri cezalandırmak isteyen sözkonusu kişi sorumlu olduğu derslere girmemiş fakat yıl boyunca sadece maaşını almak için okula uğramıştır.

İşte bizim önemle belirtmek istediğimiz nokta burası, yani okula devamsızlığıdır. 1172 Sayılı Devlet Güzel Sanatlar Akademileri Kanununun 30. madde C bendi şöyledir:

"İşten çekilmiş sayma: tayin edildiği göreve özürsüz olarak 15 gün içinde başlamayan, sürekli 8 gün veya öğretim yılı içinde toplam olarak 20 gün işi başına gelmeyen veya bu kanun gereğince hükümlü oldukları görevleri yerine getirmeyen" işten çıkarılmış sayılırlar demektedir. Söz konusu kişinin bu maddeyi ihlal ettiği günlerde özürsüz ve izinsiz olduğunu bilmekteyiz. Zaten o günlerde bu durumu kesin açıklığıyla bilen DGSA öğrencileri, 40 gündür okula gelmeyen Nejat Diyarbakırlı hakkında belirtilen kanunun 32. maddesinin uygulanmasını isteyen 600 imzalı bir dilekçe vermişlerdi.

Akademi öğrencileri sabırla bugüne değin beklemişlerdir. Daha önceki suçlarına rağmen, bir kez affedilen Nejat Diyarbakırlı bu defa affedilemez. Bir kanun maddesi açıkça çiğnenmiştir. Huzur adeletin sağlandığı yerde olur. Akademi yönetimine yakışan kanun önünde herkesi eşit görmesidir. Okul disiplinini yerine getirmeyen öğrenci, nasıl okuldan atılıyorsa, işten çektirme maddesini çiğneyen görevli de atılmalıdır.

DGSA yönetimi 600 imzalı dilekçe doğrultusunda, 1172 sayılı DGSA Kanunu 30. maddesini işletmelidir. Aksi bir durum, öğrencilerle yönetim arasında hukuki bir sorun doğurmaktadır.

Akademi yönetimi bu huzurlu eğitimi bozmamalı çoğunluğun isteğine kulak vermelidir. Nejat Diyarbakırlı'ya işten el çektirilmelidir.

Akademili Devrimci Gençlik
Birliği öğrencileri

Ev kadınlarının çağrısı

Halkımızın bütünlüğüne, ülkemizin bağımsızlığına gönül vermiş, aydınlık günler için olanakları oranında çalışma gösteren biz Kadıköylü ev kadınları, çalışmalarımızı tüm halkımıza duyurarak, onlardan bizlere omuz vermelerini, kendi deneyimlerini Aydınlık gazetemiz aracılığı ile bizlere ulaştırmalarını diliyoruz.

Ev kadını olan bizler, kısıtlı maddi olanaklarımızla, halkın desteğiyle yürüyen Aydınlık gazetemize. gönlümüzce yardım edemeyecegimizi anladık. Gönlümüz hep en iyisini, en güzelini vermek çabasındaydı. En kutsal değer olan emeğimizi sergileyecektik biz de.

Üç ay tüm arkadaşlara, dostlara, komşulara, akrabalara gittik. Aydınlık için el becerilerini istedik. Toplanan, yapılan eşyaları, Aydınlık'ın İstanbul şenliğinde halkımıza, konuklarımıza sergiledik. Çocuklar, anneler, babalar bizlerin ördüklerini, işlediklerini, sevgiyle, inançla ortaya çıkardıklarımızı beğendiler, aldılar. Aydınlık'ta ev kadınlarının da tuzu vardı artık.

Üç aylık çalışmanın hızı, bize güç verdi, bu kez tüm İstanbullu ev kadınları, emeklerimizi birleştirerek eylül ayı içinde, daha geniş bir sergi açmayı planladık.

Bu sergimize, tüm arkadaşlarımızı, ve halkımızı, nakışları, çorapları, çeyizleri, yemenileri, örgüleri, dantelleri ve sevgi dolu gönülleri ile bekleriz.

KADIKÖYLÜ KADINLAR

hukukçu gözüyle

ÖZGÜR AYDINER

Atatürk devrimlerinden korkanlar

Atatürk düşmanlığı, AP azınlık hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra, hızlandırılarak artırıldı. İşin kötü yanı bu düşmanlığın "korkunç" denebilecek bir aşamaya gelmesidir bizce.

Gerçekten gün geçmiyor ki, gazetelerde konuya ilişkin haberler görmeyelim. Okullarda (ve bu arada özellikle öğretmen yetiştiren okullarda), dergi ve kitaplarda, camilerde açıkça sürdürülüyor bu düşmanlık. Atatürk devrimleriyle çıkarları zedelenenler, türlü kılıklara (bazen din adamı, Türkçü bazen de solcu) girerek, devrimlerin etkinliğini yok etmeyi, Kurtuluş Savaşımızın anti-emperyalist niteliğini saklamayı vurguluyorlar elli-altmış yıldır.

Örnek mi? Gelen haberler doğruysa, birçok okullarda Atatürk'ün sözleriyle alay etmekten, devrim yasalarıyla ortadan kaldırılan tekke ve zaviyelerin kurulmasını istemeye kadar türlü olaylar açıkça işlenebiliyor. Üzücü taraf, tüm gelişmelerin Kültür ve Milli Eğitim Bakanlığının icazeti ile gerçekleşmesidir.

Bakanlıkça tüm öğretmen ve öğrencilere "okunması kaydıyla" önerilen bir kitaptan alıntılar yapmak istiyorum (1):

İşte, Atatürk, Cumhuriyet ve Devrimler hakkında yazılanlar: "... Neticede de bir imparatorluğun başını yedikten sonra, milletin iliklerine işleyen zehirli tortusunu bırakarak çekildi gitti (sf. 129) "Arkadan Cumhuriyet yetişti. Ve yer yer, oda oda, irtibatını devam ettiren Türklüğü, bütünüyle Greko-latin medeniyeti camiasına mal etmenin seferberliğini açtı (sf. 218). "Aksine, çoğu başarısız inkilaplarla vakit kaybedip, enerji israf etmek suretiyle memlekete şamil bir tahsil ve terbiyeyi, solüsyon halinde içtimai bünyeye karıştıramadık (sf. 61). "... dergahlar, zaviyeler hep halkın hizmetinde olan eğitim müesseseleri idi... tekkeleri görmek tarihi bir zarurettir (sf. 48)".

Atatürk ve anti-emperyalist özünden bir şey yitirmeyen Kurtuluş Savaşımız resim, anıt ya da yontu değildir elbette. Bu yüzden resimleri yırtmakla, yontuları kırmakla düşüncelerimizden silemezler. Buna karşın basında ve bu arada 19 Haziran günlü Aydınlık'ta yer alan bir habere değinerek, idari ve adli makamların ne yaptıklarını sormak istiyorum. Kütahya Eğitim Enstitüsünün duvarlarında bulunan kabartma Atatürk resimleri kazınmış mıdır? Resim tahrip edilmişse, valilik ne yapmıştır? Ancak biz inanıyoruz ki 5816 sayılı yasa gereğince Kütahya C. Savcılığı res'en soruşturmaya başlayacak ve asıl sorumlular cezalandırılacaktır. (Anılan yasa madde 3.)

Atatürk resimlerini kazıyabilen ellerin sahibi Kurtuluş Savaşını yaşamamışsa, onu okumalıdır. "Kurtuluş Savaşı, halkımızın devrimci tarihinin en şanlı sayfasıdır. Kurtuluş Savaşından sonraki Türkiye tarihi, yurdumuzun kaderini değiştiren o çapta büyük bir devrimci eylemi henüz yazmamıştır." (2) Bunu tespit etmekten korkanlar milliyetçi de olamazlar.

1– AYVERDİ Samiha- Milli Kültür Meseleleri ve Maarif Davamız- Kültür Bakanlığı Y.
2– PERİNÇEK Doğu- Kemalist Devrim-Aydınlık yayınları.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cagaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ–ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi: 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 826

Halil Şahin ve Celal Demirtaş'ın cenazelerine kalabalık bir köylü topluluğu, Gelendost Belediye Başkanı, Köy-Koop Bölge Başkanı, TİKP, DGB, DLB temsilcileri ve arkadaşları katıldılar.

Halil Şahin ve Celal Demirtaş'ın cenazeleri toprağa verildi

Faşistlerin katlettiği devrimcilerin cenazelerine Isparta'da yüzlerce köylü katıldı

● Cenaze törenine TİKP Merkez Komitesi Üyesi Çömez, Gelendost Belediye Başkanı ve Köy-Koop Bölge Başkanı da katıldı.

ISPARTA (ÖZEL)

MHP'li katiller tarafından geçtiğimiz günlerde Üsküdar'daki evlerinde elleri bağlanarak kurşunlanan Halil Şahin ve Celal Demirtaş'ın Isparta'da düzenlenen cenaze törenlerine yüzlerce köylü katıldı.

Halil Şahin ve Celal Demirtaş'ın köylerine gönderilen cenazeleri, yol ağzında, ellerinde ölen gençlerin resimleri bulunan kalabalık bir köylü topluluğu tarafından karşılandı. Halil Şahin'in cenazesi buradan alınarak doğduğu Yaka köyüne kadar eller üzerinde, sloganlar atılarak götürüldü. Türkiye İşçi Köylü Partisi Merkez Komitesi Üyesi Şahin Çömez, Halil Şahin'in evi önünde yaptığı konuşmada, cinayeti işleyen MHP'ye bağlı ŞİT adlı çetenin AP hükümetinden himaye gördüğünü ve bu yüzden pervasızca saldırılar düzenlediğini anlattı.

Celal Demirtaş'ın cenazesini Gelendost'a götüren köylüler ise buradaki Ülkü Yolu Derneği önünde cenaze namazı kılarak, faşistlerin saldırıları önünde boyun eğmeyeceklerini gösterdiler. Demirtaş'ın mezarı başında DGSA öğrencileri adına bir konuşma yapan Turan Mutluay, Celal'in okulda bütün arkadaşları ve öğretmenleri tarafından sevilen bir öğrenci olduğunu belirtti. Mutluay, Celal Demirtaş'ı öldürenlerin, onun şahsında Türkiye halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine, kardeşlik ve birlik isteğine saldırdıklarını, fakat Türkiye halkının faşist zorbalığı altedecek güçte olduğunu söyledi.

Devrimci gençlerin cenaze törenlerine 1000'e yakın yurttaş katıldı. Gelendost Belediye Başkanı, Köy-Koop Bölge Başkanı, TİKP, DGB, DLB temsilcileri de kalabalık bir köylü kitlesiyle beraber cenaze töreninde hazır bulundular.

Halil Şahin İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencisi idi.

MHP'li faşistlerin katlettiği Celal Demirtaş sevgi dolu bir insandı. Akrabası olan küçük bir çocukla beraber.

Bugün yerde bir güvercin

Bir akşam karanlığı
Bir köşede gözlerim yağmurlu
Yumruklarım sıkılı
Ayaklarıma su giriyor
Ayaklarım ıslak

Şehirde ışıklar gökkuşağı
Siyah arabalar geçiyor gecede
Çamur atarak
Ellerinde kara coplar soğuk suratlar
Gözleri yağmurlu gençler
Çaresizliğin girdabında
Yumrukları sıkılı
Yüzleri sevimli
Yaşantısına hınçlı

Yerde bir güvercin
Kanatları su içinde
Kanı su içinde
Yarın güneş doğacak
Buharlaşacak bu sular
Yağacak yağmurca
Milyonlarca saçılacak
Tohumları
Yeryüzüne
Ve sevgili yurduma
Mutlaka.......

Celal Demirtaş
1975

Anadolu halkım

Anadolu işçi-köylü yatağı
Kazmalı kürekli, tohum sepen eller
Yarın ve bugün sömürülmeyen
İnsanda eşitlik diyecek
Anadolu halkım

Yurt sömürgesini kesecek
Paraziti, tefeciyi sökecek
Kendi işini kendi yapacak
Anadolu halkım

Sofunun karanlığını
Zenginin ağalığını
Çıkarcının düzenini bozacak
Anadolu halkım

Selam yüz bin kere
Haksızlığa boyun eğmeyen
Yoksul dirilişine kalkan
Anadolu halkım

Celal Demirtaş
1975

Ağabeyi Ramazan, Celal'i anlatıyor

NİNEM ona "koca çocuk" derdi, "koca yörük çocuğu" Çadırımızda doğduğu günü hatırlarım. Çadırımızın bulunduğu yere 20 kilometre mesafedeki okula birlikte yürürdük. O cana yakın haliyle çevik adımlarla yanıbaşımda tarla kenarlarından yürüyüşü hâlâ gözlerimin önünde. 1969'da Gelendost'ta ortaokula başladık. Bir bodrum katta otururduk. Daha sonra ben öğretmen okuluna başladım. O, Gelendost'ta yaptırdığımız evde yalnız kalırdı. Yaz tatillerinde ameleliğe giderdi. Bana yazdığı mektuplarda, halkın sorunları ile ilgili konular gitgide artıyordu. Birlikte çalıştığı işçi arkadaşlarını hiç unutmadı. Bir şiirinde "Sizleri özledim amele dostum... Biraz yarenlik etsek" diye yazıyordu.

Bana yazdığı bir mektupta "Devrimci konuları nasıl, hangi kitaplardan öğrenirim?" diye sormuştu. Daha sonra da okumayı hiç bırakmadı. Lise yılları ve sonrası, sürekli olarak okudu ve o güzel şiirlerini hiç bırakmadı.

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

«Bu canlı, yürekli ve temiz iki genci sevgiyle anıyorum»

Köksal Çiftçi

HALİL ve Celal'le iki yıl birlikte oturduk. Onları canım kadar seviyordum. Bu pırıl pırıl canlı ve sevecen iki genci, iki arkadaşı hiç unutamayacağım.

Halil, Gelendost'tan Celal ve Ramazan'ın yakın köylüsü idi. Liseyi bitirdiğinde gerekli hazırlık kurslarına devam etmiş ve İTÜ Metalürji bölümünü kazanmıştı. Artık sürekli olarak birlikte kalıyorduk. Celal ile olduğu gibi onunla da kısa sürede çok yakın bir arkadaşlık kurmuştuk.

Halil'in arkadaşları, onun Isparta'da çok sevilen bir genç olduğunu söylemişlerdi. Aydınlık kampanyası sırasında yürüttüğü başarılı çalışmayı anlata anlata bitiremiyorlardı. Siyasi ve ideolojik konulara karşı çok ilgili idi. Okuduğu devrimci kitaplardan tartışma konuları çıkartır, akşam biraraya geldiğimizde bu konuları açar, tartışırdı.

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

● Komandolar. Gaziantep Eğitim Enstitüsüne giden yola uzaktan kumandalı bomba yerleştirdiler

● Bağlantı kabloları öğrencilerin ayağına takılınca, bomba ortaya çıkarıldı

Bir hafta içinde ikinci bombalı tertip

Gaziantep'teki faşist katliam tesadüfen ortaya çıkarıldı

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP Eğitim Enstitüsünde okuyan solcu öğrencilerin gidip geldiği yol üzerine geçen hafta yerleştirilen saatli bombadan sonra, aynı yere önceki gün ikinci kez, manyetolu ve uzaktan kumandalı iki tahrip kalıbı yerleştirildi. Solcu öğrenci çoğunluğunun gidip geldiği yol üzerine yerleştirilen uzaktan kumandalı tahrip kalıplarının kablosu, okuldan erken çıkan bazı öğrencilerin ayağına takılınca, bomba açığa çıkarıldı. Öğrenciler olay üzerine polise haber verip, yola bomba yerleştirildiğini bildirdiler. Olay yerine gelen polis, teneke içinde yola yerleştirilen tahrip kalıplarının kablosunu söküp etkisiz duruma getirdi. Olay yerindeki polislerden birinin 'Bunları yerleştiren profesyonel biriymiş' dediği öğrenildi.

Öğrencilerden alınan bilgiye göre, solcuların gidip geldiği yol üzerine yerleştirilen tahrip kalıplarının 500 metre uzaklıktan kontrol edilebilecek şekilde kablo döşendiği, kablonun ucuna da arazi içine gömülmüş manyeto bağlandığı kaydedildi.

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Kremlin, NATO füzeleri konusunda taviz vermiş...

Schmidt, müttefiklerine bilgi veriyor

● Alman Başbakanı NATO yetkilileri, Genscher de Fransız ve Amerikan sorumluları ile görüşüyor.

● Sovyet-Alman Ekonomik Anlaşması imzalandı.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

BATI Almanya Başbakanı Helmut Schmidt'in Moskova gezisi sona erdi. Schmidt, Brejnev ile yaptığı görüşmeler konusunda NATO askeri yetkililerine bilgi vermek amacıyla Brüksel'e giderken, Alman Dışişleri Bakanı Genscher de Paris ve Washington'a gitti.

Moskova'da bulunduğu iki gün içinde Brejnev ile üç kez, Savunma Bakanı Ustinov ile de bir kez görüşen Schmidt, Sovyetler Birliği'nden ayrılmadan önce bir basın toplantısı yaptı. Basın toplantısında ikili görüşmeler konusunda ayrıntılı bilgi vermekten kaçınan Alman Başbakanı, "Avrupa'daki orta menzilli füzeler konusunda olumlu görüşmelerin yeniden başlatılması meselesi gündeme gelmiştir" dedi. "İki taraf da çeşitli konularda görüşlerini açıkladı. Ancak kesin sonuçlara varamadık." diyen Schmidt, programda olmadığı halde, Sovyetler Birliği Savunma Bakanı Mareşal Ustinov ve yardımcısı Mareşal Ogarkov ile yaptığı görüşme konusunda herhangi bir açıklama yapmadı. Gözlemciler,

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt, şimdi Batılı müttefiklerine Brejnev'le konuştuklarını anlatıyor.

ABD, Tayland'a silah ve cephane sevkediyor

● Vietnamlı yetkililer Moskova'da

WASHİNGTON

ABD Başkanı Jimmy Carter, Vietnam askerlerinin Kamboçya toprakları üzerinden sürekli olarak Tayland'a saldırmaları karşısında bu ülkeye 3,5 milyon dolar değerinde silah ve cephane sevkedilmesi için emir verdi.

Tayland, ABD'den ısmarladığı ve parasını peşin ödediği bazı silahların sevkinin bir an önce yapılması için istekte bulunmuştu. Pentagon (ABD Savunma Bakanlığı) yetkililerinin Amerikan askeri silah stokları arasında Tayland'a kısa süre içinde gönderilebilecek ek malzemeleri araştırdıkları bildirildi.

Tayland, askeri malzemeler, yedek parça ve diğer mallar için ABD'ye yaklaşık 600 milyon dolarlık siparişte bulunmuştu.

Tayland'a gönderilecek askeri malzemelerden büyük ve ağır olanlarının gemilerle sevkedileceği, bunların Tayland'a ulaşmasının birkaç haftayı bulacağı belirtildi. Tüfek, el bombası gibi hafif malzemeleri ulaştırmak üzere bir hava köprüsü kuruldu.

Tayland'daki Amerikan askeri personelinin sayısının artırılmayacağını bildiren Pentagon yetkilileri, sadece malzemelerin sevki sırasında bazı uzmanların Tayland'a gideceklerini söylediler.

İran'da doktorlar greve hazırlanıyor

TAHRAN

İRAN'da yüzlerce doktorun hükümetin kısa bir süre önce başlattığı tasfiye harekatını ve bir arkadaşlarının idam edilmesini protesto etmek amacıyla bir günlük greve gitmeleri bekleniyor.

Doktorların direniş boyunca yalnızca acil vakalara müdahale edecekleri bildirilirken, su işlerinde çalışan işçilerin de tasfiye harekatını protesto etmek amacıyla greve gittikleri öğrenildi.

Öte yandan İran Sağlık Bakanlığı, direnişçilerin eylemlerini gerçekleştirmeleri halinde yargılanacaklarını söyledi. Ancak, doktorlar Bakanlığın bu yoldaki uyarısının hiç bir şey değiştirmeyeceği ve direniş eyleminin ülkelerinde olup bitenlere itiraz için uygulanacak tek yol olduğu şeklinde konuştular.

KERMANŞAH'DA ÇATIŞMALAR

Öte yandan İran'da son 2 gün içinde Kermanşah bölgesindeki çatışmalarda 19 Devrim Muhafızının öldüğü bildirildi. İran askeri yetkililerinin bildirdiğine göre, Kermanşah'da karşı-devrimci güçler ve Irak yanlılarıyla Devrim Muhafızları arasındaki silahlı çatışmada 19 Devrim Muhafızı öldü.

600 bin lira haraç isteyen komandolar, olayı polise bildirdiği gerekçesiyle esnafın kardeşinin evini bombaladılar

İslahiye'de AP'li esnaftan haraç isteyen iki komando çatışma sonucu yakalandı

İSLAHİYE (ÖZEL)

MHP'li komandolar İslahiye'de Lütfü Can adlı AP'li bir esnaftan telefonla ve tehdit mektubu göndererek 600 bin lira haraç istediler. Edindiğimiz bilgiye göre, Lütfü Can güvenlik kuvvetlerine haber verip paranın verileceği yer olan Gözbaşı'nda tertibat aldırdı. Randevu yerine gelen motosikletli komandolar parayı alarak kaçtılar. Bu arada güvenlik kuvvetleriyle de silahlı çatışmaya girdiler. Ahmet Alaz ve Tahsin Ekerbiçer adlı komandolar silahlarıyla birlikte suçüstü yakalandılar. Diğer iki komandonun ise motosikletle kaçtıkları söyleniyor.

Önceki akşam da durumu güvenlik kuvvetlerine bildirdiği için Lütfü Can'ın kardeşi öğretmen Kemal Can'ın evini bomba-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Kahramanmaraş Davası, MHP'li avukatların çeşitli oyalamalarından sonra nihayet savunma safhasına geçebildi.

İki K.Maraş davası sanığı, MHP'li avukatın savunmasını reddetti

● MHP'li avukat Çiçek Sinemasını bombalayan Ökkeş Kenger ve Yunus İlhan'ın da beraatini istedi.

ADANA (ÖZEL)

KAHRAMANMARAŞ olayları duruşmasında MHP'li avukat Özdemir Akı, Ökkeş Kenger, Yunus İlhan ve diğer tutuklu sanıkların tümünün beraatini ve tahliyesini istedi. Tutuklu sanıklardan ikisi ise, MHP'li avukatın savunmalarını yapmasını kabul etmediler ve savunmalarını kendilerinin yapacaklarını söylediler.

ÖZDEMİR AKI'NIN SAVUNMASI

MHP'li sanıkların vekili Av. Özdemir Akı, 5 saat boyunca okuduğu yazılı savunmasında, Ökkeş Kenger'in, Yunus İlhan'ın,

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Kahramanmaraş Davası sanıklarından ikisinin kendileri için savunma yapmasını kabul etmedikleri MHP Adana İl Yöneticisi Avukat Özdemir Akı

İslam Ülkeleri Başkent Belediyeler Birliği, İsrail'in Kudüs'ü başkent yapmak istemesini kınadı

ANKARA (ÖZEL)

İSLAM Ülkeleri Başkent Belediyeler Birliği Yönetim Kurulu, İsrail başkentinin Tel-Aviv'den Kudüs'e nakledilmek istenmesini kınadı. Kudüs ve İslamabad Belediye Başkanları da İslam ülkelerine yönelen saldırılara karşı ortak tavır alınmasını istediler. İki gündür Ankara'da çalışmalarını sürdüren İslam Ülkeleri Başkent Belediyeler Birliği Yönetim Kurulu bu kararını dün açıkladı. Dünkü toplantıda Kudüs Belediye Başkanı Rawhi El Khatib, tahrip edilen iki cami için Ankara Belediyesinin bir teknik heyet göndermesini istedi. Rawhi'nin bu isteği daha sonra karara bağlanacak.

Dünkü toplantıda söz alan Ankara Belediye Başkanı Ali Dinçer ise, metro ve Batıkent projeleri hakkında Yönetim Kurulu üyelerine bilgi verdi.

örse çekiç

Gülay Göktürk

Türk-İş kime yakınıyor?

Gazetelerde Türk-Iş yöneticilerinin yakınan demeçlerini okumaya başladık yine.

Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide bundan birkaç gün önce yaptığı basın toplantısında Özal'ın yurtdışına giderayak özel kesim işverenlerine yolladığı mektuptan şikayet etmiş. Bu mektubun, toplusözleşme hakkına bir müdahale olduğunu, toplusözleşme hakkının ise Anayasanın teminatı altında olduğunu söylemiş. Ayrıca hükümetle sürdürülen toplu iş sözleşmelerinin çıkmaza girdiğini, 7 işkolunda müzakerelerin kesildiğini, eğer anlaşma olmazsa hükümeti yeniden tanımayacaklarını ve bu işkollarında greve gideceklerini belirtmiş. Ardından da, kıdem tazminatlarının vergilendirilmesi konusunda Maliye Bakanlığı genelgesinin hâlâ iptal edilmemesinden yakınmış. Partilerin aralarında anlaşıp asgari geçim indirimi yasasını bir an önce çıkarmalarını istemiş.

Demek ki, bir ay geçmeden, dönüp dolaşıp aynı noktaya gelmiş bulunuyoruz.

Neydi bundan bir ay kadar önce, Türk-İş Yönetim Kurulu toplantısı sırasında tartışılan ve 'eylem' konusu olan meseleler?

Sözleşmelerin çıkmazdan kurtarılması, kıdem tazminatları, Maliye Bakanlığının genelgesi ve Asgari Geçim İndirimi Yasa Tasarısı değil mi?

Demirel, geçtiğimiz ayın sonunda Yönetim Kurulu toplantısında arzı endam edip, bol keseden vaatlerde bulunduğunda, yelkenler bu kadar çabuk suya inmeseydi acaba bu gün bu noktada mı olunurdu?

Bugün Özal'ın mektubunun toplusözleşme hakkına müdahale olduğunu söyleyen yöneticiler, acaba eylem kararını kaldırırken, Başbakanlığın Toplu Sözlesme Koordinasyon Kurulunun (TSKK) görev ve amaçlarını bilmiyorlar mıydı? Bu konuda yayınlanan Başbakanlık genelgesinde, TSKK' [illegible] özel kesim için toplusözleşmelerin çerçevesini çizeceğinin" belirtildiğinden habersiz miydiler? Böyle bir kurulun oluşması başlı başına toplusözleşme hakkına bir müdahaleyken, bu kurulla karşılıklı oturup aylarca pazarlık edip de sonra Özal'ın mektubuna şaşırmak acayip değil mi?

Bugün, yedi işkolunda toplusözleşme görüşmelerinin çıkmazda olduğunu söyleyen, "Hükümet istediğimiz ücretleri vermiyor" diye yakınan yöneticiler, acaba bundan bir ay önce, Demirel'in "Sözleşmeleri bir an önce çözüme kavuşturacağız" dediği zaman, IMF'nin hükümete dayattığı şartlardan, hükümetin IMF'ye verdiği sözlerden habersiz miydiler? Gelip giden niyet mektuplarının ilk maddesinde hep, işçi ücretlerinin sınırlandırılmasının yer aldığını bilmiyorlar mıydı? Demirel'in bu konuda IMF'ye verdiği söze, Türk-İş'e verdiği sözden daha çok önem vereceğini düşünemiyorlar mıydı?

Demek ki, bir ay sonra bugün gelinen nokta hiç de şaşırtıcı değildir. Şaşırtıcı olan, Türk-İş yöneticilerinin, Demirel'e verdikleri bunca tavizden sonra hâlâ bir şeyler beklemeleridir.

Türk-İş'in hükümetten istediklerini elde etmesinin ya da en azından bazılarını elde etmesinin bir yolu vardı. O da, tabanın gücünü ortaya koymasıydı. Hükümetin kapısına elinde nazik talepler listesi ile gitmesi değil, bu talepleri işçisinin gür sesiyle iletmesiydi. O günlerde, gözünü Ankara'ya Türk-İş Genel Merkezine dikmiş yüz binlerce işçi, Yönetim Kurulundan çıkacak militan bir kararı bekliyordu. İstekliydi, umutluydu ve bir söze bakıyordu. İşte Şideleri, Denizcierleri hükümet karşısında güçlü kılan tek şey de buydu. Ama onlar bu gücü kullanmayı seçmediler. Kendilerini var eden bu kitleyi ellerinin tersiyle bir kenara itip, Meclis koridorlarında, koltuklarının altında dosya ile bakan kollamayı, parti dostlukları, şahsi prestijleri sayesinde iş kotarmayı umdular. Bu yolu seçtikleri içindir ki, bir aya kalmadan tıkanıp kaldılar...

Son olarak Denizcier'in açıklamasından öğreniyoruz ki, Türk-İş yöneticileri, IMF'nin Türk işçilerine dayattığı kötü şartları önlemesi için Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'na (ICFTU) başvurmuşlar, "IMF, bizim hükümete çok baskı yapıyor, bizim hükümet de sizin IMF'nin korkusundan bizim toplusözleşmelerde ücret zammı vermiyor. Aman siz bir yol, sizinkilere söyleyin de, bizimkileri çok sıkıştırmasınlar" demişler.

Şu işe bakın, Demirel, ekonomimizi düzeltmek için IMF'den medet umuyor. Türk-İş de işçilerin durumunu düzeltmek için İCFTU'ya koşuyor. Gözler hep dışarda, hiç birinin aklına da şöyle bir içeri dönüp bakmak gelmiyor.

Ağalık, işsizlik, sosyal hizmet eksikliği, anarşi ve mezhep çatışmalarının sonucu:

doğu'da göç

HASAN YILDIZ

2

30 bin nüfuslu bir ilçenin yarısından fazlası göç etmişse, bunun nedenlerini bir kalemde geçiştirmek mümkün mü?

Pülümür'de bir köyün topluca göçünden sonra geriye kalanların görüntüsü: Yıkıntılar....

Göç etmiyorlar, göçe zorlanıyorlar

YAPTIĞIMIZ bir araştırma sonucu resmi olmayan sonuçlara göre doğu bölgelerimizde bulunduğu yerde iş bulup çalışabilenlerin oranı onda bir, onda iki dolaylarındadır. Geriye kalanların birçoğu geçimlerini başka yollarla temin etmektedir. Bu durumda doğu başlı başına bir işsizlik yatağıdır. Ve insanlar el kapısına varıncaya dek bir iş bulma umuduyla göç etmek zorunda kalmaktadır.

Diğer sosyal hizmetlerin yokluğu

DOĞU halkının en temel ihtiyaçları olan sağlık, yol, su, elektrik, konut, okul vs. gibi hizmetler yok denecek derecededir. Doğuda hâlâ Ruslardan kalma köy yolları vardır. Pülümür'ün Üçdam ve Kiğı'nın Çerme nahiyelerine bağlı 20 köy yolu Ruslardan kalmadır ve köylüler hâlâ bu yolları tamir ede ede şehir merkezleriyle ulaşımlarını sağlamaktadır. Dozer ve greyder daha bu yörelere doğru dürüst girmiş değildir.

Doğunun küçük bir köyünde kurulan Hasangazi Sağlık Ocağında çalışan bir ilgili "Ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz" şeklindeki bir sorumuzu, şöyle cevaplandırıyordu: "Biz bu ocakta üç eleman çalışıyoruz. Ocağımızın çalışma alanlarına giren köylere çıkıp hepsini dolaşmaya kalkarsak mezralarıyla toplam 600 km yolu yaya yürümemiz gerekir. Bu da sadece altı aylık yaz döneminde mümkündür. Yalnızca Kabayel köyünün 26 mezrası vardır. Peki acil bir hastası olan bir vatandaş bırakalım kışı,-kışın zaten gelmez-yazın bize nasıl ulaştırabilir veya biz nasıl gidebiliriz. Araba istiyoruz bir araba bile verilmiyor'' diyordu.

Gene geçtiğimiz yıl Tunceli'nin yüzün üzerindeki köyüne elektrik verilmesi gerekirken sadece 25 köyüne elektrik verilebiliyordu. Bunun gerekçesini de TEK Bölge Müdürü "İhaleye koyduk ama alan olmadı" şeklinde açıklıyordu.

Tunceli gibi küçücük bir şehirde bugün 5000 konuta ihtiyaç duyulmaktadır. Belediye Başkanı bunu zamanında bildirdiklerini, kendilerinin imkanlar açısından bu ihtiyacı giderecek güçten yoksun olduklarını belirtiyor, fakat ilgililerden bugüne kadar bir ses çıkmadığını söylüyordu.

Hastasını götürecek doktoru, ihtiyacını temin edecek yolu, içilecek suyu, çocuğunu okutacak okulu, oturacak evi bulamayan doğu insanı elbette göç etmek zorunda kalacaktır.

Yoğunlaşan anarşi ve mezhep çatışmaları

DOĞUDA anarşinin giderek yoğunlaşması vatandaşın can güvenliğini yok etmektedir. Gruplararası çatışmaların giderek aşiretlerarası çatışmalara dönüşmesi ve kan davası niteliğini kazanması halkın bölgeden göç etmesinde önemli bir etken olmaya başladı. Urfa, Mardin ve Diyarbakır yörelerinde giderek artan göçlerin başında, artık bu nedenler gelmeye başladı. Diğer yanda MHP'nin doğu bölgelerimizde yürüttüğü mezhep ve milliyet kavgası da artık insanları yerlerinden, yurtlarından sürme aşamasına gelmiştir. Kahramanmaraş'ta, Elazığ'da, Tunceli'de Erzincan'da ve daha birçok doğu ilinde her gün bunun yeni örnekleri sergilenmektedir. İnsanların ata toprağından göç etmesine neden olan bu iki sebep esas olarak son yıllarda ortaya çıktı ve bu ortamı yaratan kargaşa mihrakları ise iktidarların dolaylı ve dolaysız desteği altındadır.

Halk anarşi belasından kurtulmak için yurtdışına varıncaya kadar toptan göç etmektedir. Bu neden yüzünden gelecekte daha çok ve daha ilginç göçler söz konusu olursa hiç şaşmamak gerekir.

Sonuç olarak doğuda eğer bu gün köyler boşalıyorsa, 30.000 civarında nüfusu olan bir kazanın yarısından fazlası göç etmişse ve bu göçler bugün de artan bir şekilde giderek sürüp gidiyorsa, bunun sebepleri geçiştirilemez. Durumun çözümü de devleti, polis devleti yapmak değildir. Hoşumuza gitsin veya gitmesin doğu insanı bugün göç etmemekte, göçe zorlanmaktadır. Bu zorlamanın başında da bizzat iktidarlar ve onların politikaları vardır. Bu aynı zamanda insanları yerlerinden yurtlarından bilinçli olarak sürmenin değişik bir yoludur. Yaranın üzerine ortaçağ kafasıyla değil sağlıklı bir biçimle yaklaşılmadıkça bu durum daha birçok yaralar açacaktır. Ordu geçtikten sonra borazan çalmak da fayda vermez. Dikkat edilirse saydığımız nedenlerin hepsinde, doğuda insanların ortaçağ düzenine terk edildiği görülür. Toprakağalığı ve ortaçağ kalıntıları temizlenmedikçe bu sorun da çözülemez. Oysa bugünkü iktidarlarımız ise bu sistemin koruyucuları durumundadır ve Türkiye'nin bir meselesi daha toprağın temizlenmesi gerektiğini sergiliyor.

İşte sadece bir örnek

Fotoğrafta Şampaşakaraderbent köylüleri ulaşımı sağlayabilmek için yolu açmaya çalışıyor.

20 köy halkı, bozuk yoldan geçebilmek için kazma küreklerini yanlarında taşıyor

Pülümür ve Kiğı ilçelerine bağlı 20 köyün şehir merkezleriyle bağlantısını sağlayan karayolu Cumhuriyet tarihinden beri bir kere olsun tamir görmedi. Şehre inebilmek için bu köy sakinleri yolu kendileri onarıyorlar.

Erzincan-Erzurum yolunun Demirkapı mevkiinde ayrılarak karayolunu Kiğı'ya, 20 köyü şehir merkezlerine bağlayan karayolu Cumhuriyetin başından bu yana hiç bir tamir görmemiş. Ruslardan kalma yolu kendi olanaklarıyla tamir edip ulaşımlarını sağlayan köylüler yol hakkında şunları söylediler:

"Bu yol Ruslardan kalmadır. Yola bakmakla karayolları görevlendirilmiş. Her yıl onların bakması gerekir. Bu yolun onarılması için kaç sefer Ankaralara kadar gittik. Bu yolun onarılması için sadece 1967'deki depremden sonra geldiler. Ondan sonra bir şey görmedik. Yolu kendimiz kazma küreklerimizi arabalarda taşıyarak tamir ede ede yapmaya çalışıyoruz."

Köy muhtarından edinilen bilgiye göre yol kış aylarında 7 ay tamamen kapanmakta, yaz aylarında ise ancak 4-5 ay çalışabilmektedir.

GÜNDEM dışı

Faiz Kararnamesi ve Tercüman muhalefeti

Açık artırma galiba başlıyor... Bankalar arasında faiz oranlarının tespiti konusunda sürdürülen görüşmelerde anlaşma sağlanamadı. Herkes yeni faiz kararnamesinden sonra bankalarla bankerler arasında bir kapışma beklerken tersi oldu ve önce bankalar birbirine girdiler. Buna göre daha az şubesi olan ve masrafları daha az olan bankalar faiz oranlarının serbest bırakılmasını savunuyormuş. Büyük bankalar ise bir kere faiz oranlarını serbest bıralırsa bunun altında kalırız diye korkuyorlarmış. Yakın bir zaman önce Koç grubunun eline geçen Garanti Bankası faiz hadlerinin bankaların aralarında anlaşarak belli bir oranda dondurulmasına karşı çıkmış... Herkes bu yeni uygulamanın bazı bankaların başını yiyeceğinden bahsediyor. Sonuçta bankalar alanında da bir tekelleşmenin ortaya çıkacağından bahsediliyor, sanki tekelleşme yokmuş gibi... Ama görünen, Garanti Bankanın anlaşmaya karşı çıktığına göre şimdiden tekel olmaya aday olduğu...

Bankalar arasındaki kapışma nereye varacak? Bunu şimdilik bir kenara bırakalım.. Haberlere göre Garanti Bankasının destekçileri İstanbul Bankası Türkiye İmar Bankası ile Hisarbank'mış. Son bankaların üzerinde biraz duralım... Son zamanlarda TV'den bolca reklamla ortaya çıkıveren Hisarbank'ın, Tercüman ailesi ile yakınlığı, hatta yakınlıktan da ötedeki ilişkisi biliniyor. Şimdi Hisarbank da faiz hadlerinin serbest bırakılmasını istiyor. Tercüman gazetesi de bunun propagandasını tevii ki gönüllü olarak üstlenmiş durumda ve Merkez Bankasından şikayet ediyorlar. Merkez Bankası faiz hadlerinin bankaların aralarında anlaşarak tespit etmelerini istiyormuş. Gerekçeleri haksızmış... Kararname "serbest piyasa" diyormuş... Hatırlarsınız kararnamesinin ilanından hemen sonra ünvanı bol Turgut Özal bir açıklama yapmış ve "Bankalar çok yüksek faiz tespit ederlerse, onlarla devlet olarak rekabet ederiz" demişti. Şimdi, Tercüman Merkez Bankasından, onun da ötesinde hükümetten bu konuda şikayetçi. Gecen gün bu sütunlarda Tercüman'ın birden Demirel'e karşı zehir zemberek bir muhalefet başlattığını söylemiş ve sebeplerini de kendi açıklamalarından sıralamıştık. Tercüman'ın birden muhalefete geçmesinde bir başka neden de şu faiz kararnamesi olmasın?

GEDİK

Başlıyor, başlayacak derken,
Galiba bu sefer gerçekten,
Diyalog başlıyor...
Liderler arasında değil canım;
Türkiye ile Yunanistan arasında.
İyi güzel, ama bir şey var.
İnşallah bu da;
İçerdeki diyaloga dönmez.

Ruslar Afganistan'dan geri çekiliyor.

(Frankfurter Allgemeine Zeitung)

Osman Saraç da berat alamadı

Başbakanlık Müşaviri Osman Saraç, Berat Kandili münasebetiyle Tercüman gazetesinde yazdığı bir yazıda Kuran'dan ayetler sıralayarak berat alıp almayanları kendine göre peşpeşe sıralıyordu. Biz de Saraç'ın yazdıklarından hareketle berat alıp almayanları kendimizce sıralıyoruz.

1— "Sözü ve hareketi doğru olmayanlar berat etmeyeceklerdir."

Osman Saraç bundan başka yorum yapmıyor. Yorumu anlaşılan bize bırakmış. Şu halde... Yorum: Demek ki, bütün bakanlar ve Başbakan berat edemiyor. Çünkü bir söylediklerine, bir de yaptıklarına bakınız. Bir gün zam yok diyorlar, iki gün sonra zam yapıveriyorlar...

2— "Onlar gösteriş yaparlar, onlar eğreti olarak küçük şeyleri bile vermezler". Saraç bu ayeti yorumluyor ve "Bebek yaştaki torunlarına küçük hakları bile vermeyen hödük ve hoyrat büyükbabaların" berat alamayacaklarını söylüyor.

Peki işçilerin, köylülerin, esnafın haklarını vermeyip de anasını ağlatanlar ne olacak? Saraç'ın söylediği gibi torunlarına bir şey vermeyen "hoyrat ve hödük" büyükbaba bulmak zor olsa gerek. Ama şu halkın nafakasından kesmeye hevesli bakanlar, başbakanlar çok...

3— "Başkalarıyla iyi geçinmeyen ve kendisi ile iyi geçinilemeyen kimsede hayır yoktur. "...Saraç bu ayete dayanarak Parlamento arkadaşlarıyla iyi geçinemeyenlerin berat alamayacağını söylüyor.

Şimdi bu durumda Saraç'ın verilerine göre Bakanlar, başbakanlar berat alamadıkları gibi, Başbakanlık müşaviri olduğuna göre kendisi de bizce berat alamayanlar arasında...

Bir nokta daha var. Saraç bir yerde şöyle bir ayet aktatıyor; "Düşman milleti ve anarşistleri kovalamakta gevşeklik göstermeyiniz"... Bizim bildiğimiz bu ayet 'Düşman milleti kovalamakta gevşeklik göstermeyiniz" şeklindeydi... Acaba şimdiye kadar yapılan çeviriler mi yanlış, yoksa Saraç'ın büyük dini bilgisiyle Kuran'a yaptığı yeni bir katkı mı var orta yerde?

Gözden kaçmayanlar

....Demirel'in aldığı tedbirlerden sonra yapılan yorumlardan birisi de AP'nin Türkiye'deki ekonomik rejimi değiştirmekte olduğuydu. Bakalım bu rejim ne yönde değişiyormuş?

Geçenlerde bir haber geçti elimize. Buna göre müfettiş raporlarıyla kaçakçılık ve sahtekarlık yaptıkları sabit olan 115 firmaya, bir kararname ile tekrar ithalat yapma olanağı verilmiş..... Ne için? Hükümete göre 'Ekonomiye katkılarda bulunmaları için....'' Başka çevrelerde ise: "Hükümete selam, sahtekarlık ve kaçakçılığa devam etmek için" ....Bu arada, herkes paraaa, paraaa diye kıvranırken, İzmirli 4-5 üzüm ihracatçısına tam 120 milyon lira hazineden ödenmiş...

Bankalara açılan sahibi gizli hesaplar, kaçakçılara çıkarılan aflar... Hükümete göre bunların hepsi "kara servet"i, "ak servet" haline getirme çabasıymış... Tutar mı tutmaz mı şimdilik belli değil. Ancak belli olan şu ki, bu arada, daha önce ve halen de vurgunu vuran, kaçakçılık, sahtekarlık ve bilumum karanlık işlerle neredeyse Merkez Bankası bütçesi kadar parayı kasalarına dolduranlar analarının ak sütü gibi "aklanıyorlar."

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Finlandiyalılaştırabildiklerimizden misiniz?

Çocukluğumuzda en uzun heceli kelime bulma yarışmaları yapardık. Çoğumuzun kabul ettiği en uzun kelime buydu: "Finlandiyalılaştırabildiklerimizden misiniz?"

Bu kelime son yıllarda kısaldı ve "Finlileştirme" veya "Finleşme" olarak dünya siyasi edebiyatına girdi.

Demokrat gazetesinin Genel Koordinatörü Aslan Başer Kafaoğlu bu "Finleşme" kelimesinin "barışçılık" ve "mutluluk" anlamına geldiğini söylüyor

Bu "barış", "barışçıl", "mutluluk" gibi kelimelerin anlamı, söyleyenin niyet ve arzusuna göre değiştiğinden, Finleşmenin ne olduğunu anlayabilmek için Finlandiya'nın yakın geçmişine bir göz atmak daha yararlı olur.

1958 yılında Finlandiya ile Sovyetler Birliği arasında meydana gelen gerginlik, Finlandiyalılar tarafından "gece soğuğu" adıyla anılır. Finlandiyalılaştırmanın başlangıcı olarak da bu tarih kabul edilir.

1958 seçimlerinden sonra SSCB, Moskova yanlısı Fin partisinin hükümete katılması için Finlandiya'ya baskı yaptı. Ancak hükümet, bu parti olmadan kuruldu. SSCB de bu hükümete hemen tepki göstererek elçisini geri çekti, elçilik personelini yarı yarıya azalttı. Ticari görüşmeleri ertelemek, borç sözlerini unutmak, Finlandiya'dan yapılan ithalatı durdurmak ve bazı ürünlerin bedelini ödemeyip reddetmek gibi iktisadi baskılara girişti. Üç ay sonra hükümet "Dış politikada karşılaşılan güçlükler" nedeniyle istifa etti.. Kekkonen Moskova'ya bir "yumuşama" yolculuğu yaptı. 1959'da da Kruşçef Helsinki'ye geldi. Sovyet elçisi geri geldi. İktisadi ilişkiler normale döndü.

"Gece soğuğu" sona ermişti, ama bu kez "gündüz ayazı" çıkmıştı. Bundan sonra kurulan her hükümetin SSCB'nin onayından geçmesi gelenek haline geldi. Siyasi hayatta etkin olmak isteyen herhangi bir siyasi parti SSCB ile iyi ilişkiler kurmak zorunda kaldı. Kruşçef'in "beğenmediği" ve "anti-Sovyet" bulduğu sosyal-demokratlar 1966'ya kadar hükümete katılamadılar.

1961 yılındaki başkanlık seçimlerinde Moskova tekrar müdahale etti. Kekkonen bu olayı şöyle anlatır: "Daha önce birçok kez olduğu gibi, bu kez de Kruşçef SSCB'nin bazı politikacılara güvenmediğini, bunların Sovyetlerin düşmanı olduğunu belirtti. Görüşmeler sırasında seçimlerde bu politikacıların kazanması halinde bunun ülkemiz için kötü sonuçlar doğurabileceğini söyledi. Şöyle dedi: 'SSCB'de olduğu gibi, Finlandiya'da da çok fazla asker mezarı var.'"

Bu siyasi baskılar bugüne kadar sürdü geldi. Halen hemen hemen her ay SSCB ile Finlandiya arasındaki ilişkilerde her gün yeni bir olay patlak vermektedir.

Uzun lafın kısası, Finleşme, Sovyetler Birliği tarafından siyasi ve ekonomik bakımdan denetlenme demektir.

Aslan Başer Kafaoğlu "Finlandiya Sovyet uydusu değildir" diyor. Zaten öyle olsa deyimin adı "Finleşme" değil, "Ruslaşma" olurdu.

Finleşme, bir ara aşamadır. Davut Hanlaştırma gibi bir aşama. Ondan sonraki aşamalar olarak Tarakileştirme ve Karmelleştirme gelir.

Finlandiya'nın 22 yıllık geçmişine bakınca, Sovyetlerin Finlandiyalılaştırabildiklerinin "barış" ve "mutluluk" tan ne anladıkları da belli oluyor değil mi?

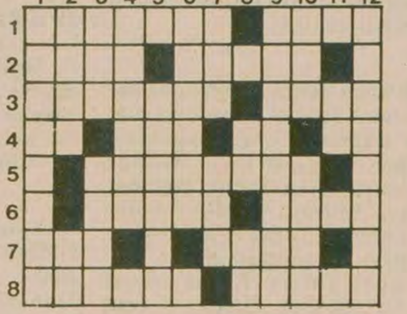
HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Bir sahne sanatı-Külhanbeyi, serseri. 2) Ege kıyısında tarihi bir kentimiz-Mecazi olarak, güçsüz ve yumuşak huylu olduğu için sık sık haksızlığa uğrayan kimselere verilen ad. 3) Altıparmak balığının salamurası-TERSİ mal. 4) İlave-Hisse-TERSİ bizmutun simgesi-TERSİ yemek. 5) Eskiden gök cisimlerinin ufuk üzerindeki yüksekliğini belirtmekte kullanılan bir alet. 6) Yılıp köşeye çekilme-İngiltere'de bir asalet ünvanı. 7) Bir emir-TERSİ vücudumuzun bir bölümü. 8) Bir cins yemek-Bilgiç tavırlı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Gök dürbünü. 2) TERSİ yeterli-Bir bağlaç. 3) Tavlada bir-Yöntem. 4) Kaynatarak aletleri mikroptan arındırma. 5) TERSİ bir tartı aleti. 6) Radyoaktif bir madde. 7) Büyük bölmeli göçebe çadırı-Geri çevirme. 8) Vilayet-TERSİ tümör. 9) Bir cins tatlısu balığı. 10) TERSİ hekimlik-Meyve,sebzelerin suyu sıkıldıktan sonra artakalan kısmı. 11) Benzer, aynı . 12) Deniz taşıtlarını uyarma amacıyla deniz yüzeyinin tehlikeli yerlerine yerleştirilen madenden yapılma fıçı.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Tahran-Nesep. 2)Ezgi-İzafi. 3) Ta-rikiZ-Lor. 4) Amiral-ilahA. 5)Nihavent-Han. 6) Hatırat. 7) sumuH-Labada 8) Sim-Kapora.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Tetanos. 2) Azami-Us. 3) Hg-iH-Mi. 4) rirrahuM. 5) iavaH. 6) nikleT. 7) zİ-nılA. 8) nazitraP. 9) eF-Aba. 10) Silahtar. 11) Oha-Do. 12) Piranha

Düğümü FKÖ çözecek

İsrail'in iç bunalımı, Filistin sorununun çözümüne bağlıdır

Faik Bulut

ORTADOĞU'da kilit meselenin Filistin sorunu olduğunu artık Amerikan basın-yayın organları bile kabul ediyor. Filistin meselesi demek, bu çilekeş halkın tek yasal temsilcisi olan Filistin Kurtuluş Örgütünü, ABD ve bölgedeki müttefiki İsrail tarafından tanınması ile neredeyse eş anlamlıdır.

Camp David Anlaşmaları, gerek Begin yönetiminin tutucu ve dar görüşlü siyaseti, gerekse Washington'un FKÖ'yü tanımamakta diretmesi yüzünden bir çıkmaza girmiştir.

Camp David, yani Filistin temsilcisi olmadan Filistinlilere özerklik verilmesi görüşmeleri sürer mi? Bu sorunun yanıtını ararken, bir yandan Filistinlilerin kendi kaderlerini tayin hakkını nasıl kazanacaklarını araştırmak, bir yandan da Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'dan nasıl tecrit edilmesi gerektiğini düşünmeliyiz.

Aslında Filistin sorununun çözümsüzlüğü, bölgede Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı direnişi zayıflatmakta, hatta Kremlin yönetimini, ABD'ye karşı bir "dost" olarak göstermektedir. Cezayir ve Libya'da yapılan "Ret Cephesi" toplantılarının nihai bildirilerinde, "Sovyetlerin güvenilir bir müttefik olduğu ve Rusya olmadan adil bir barışın sağlanamayacağı" yazıldı, açıklandı. Ret Cephesinin dışında, son yıllarda Ürdün-Sovyetler Birliği ilişkilerinin geliştiğine de dikkat çekmek gerek.

Sovyet yanlılarının FKÖ içindeki yıkıcı ve bölücü etkisi de zaman zaman kendini gösteriyor.

AET'NİN ETKİSİ

HAZİRAN ayı içinde Venedik'te yapılan AET zirvesi Ortadoğu konusunda önemli bir karar aldı. Gerçi Batı Avrupa ülkeleri şimdiye kadar ikili ilişkilerinde, Filistin gerçeğini tanımanın önemine değinmişlerdi, ama Venedik zirvesinin nihai bildirisinde Batı Avrupa ilk kez, ABD'den gelen baskıları da dengeleyerek, her iki tarafın da (İsrail ve FKÖ'nün) karşılıklı olarak birbirlerine tanıma şeklinde somutlanabilecek ortak bir öneri getirdi. AET'nin bu tutumu, kuşkusuz genel olarak olumludur.

Ancak FKÖ veya İsrail kabul eder mi? FKÖ'nün içte (Sovyet yanlısı gruplar) dışta da (Sovyetler Birliği ve Suriye) bazı engelleri var.

Bir de İsrail'in durumuna göz atalım:

ÇIKMAZ

BİR kez İsrail, sürekli kuşku ve korku altında yaşadığı görünümünü vermesine rağmen, İsrail devletinin topyekün yıkılacağına siyonistler bile fazla ihtimal vermiyor. Zaten süper devletlerin, hatta Batı Avrupalı ülkelerin bile, Ortadoğu'da İsrail'in ortadan kalkmasında yararı yoktur. Öte yandan FKÖ'nün de böylesine bir eylemi gerçekleştirecek somut ve siyasi gücü bulunmamaktadır.

Bundan sonraki siyasi gelişmelerin yönü ne olabilir? Filistin sorunu çözüme yaklaştıkça Arap-Israil zıtlaşmasının çözülmesi hatta bu iki eski düşman arasında işbirliğinin başlaması muhtemeldir. Mısır-İsrail yakınlaşmasıyla başlayan bu süreç, şimdiden bazı sinyaller vermiştir: Ürdün-İsrail ilişkilerinde bir ilerleme kaydedilmektedir. Fas ve Cezayirli yetkililerin de İsraillilerle gizli görüşmeler yaptıkları bütün Arap dünyasında bilinmektedir.

Ne var ki, bütün kapitalist ülkelerde olduğu gibi İsrail'de de bugün son derece ağır bir ekonomik kriz vardır. İşsizlik, enflasyon ve fiyat artışları korkunç bir sürattedir. Üstelik İsrail, diğer kapitalist ülkelere nazaran bir başka dezavantaja da sahiptir: Uluslararası alanda tecrit durumda olan Tel-Aviv yönetimi, gerekli siyasi ve ekonomik desteği ABD dışında başka bir ülkeden alamamaktadır. İsrail ekonomisi son derece kısıtlı bir dıp pazara seslenebilmekte bu nedenle dışalımı için gerekli olan dövizleri de sağlayamamaktadır. İsrail'in dışarıdan sağladığı gelirler esas olarak Batı Avrupa'daki ve ABD'deki Musevi işadamlarının bağışlarından oluşmaktadır. Ve ABD'nin yılda 4.5 milyar doları aşan ekonomik yardımı olmaksızın İsrail ekonomisinin ayakta durması olanak dışıdır. İsrail, bütçesinin yüzde 26'sını savaşa ayırmakta bu nedenle dışarıdan gelen mali yardım halkın günlük yaşantısına yansımamaktadır. Bu yıl İsrail toplam dış borçlarının 16 milyar doları bulduğunu belirterek, İsrail ekonomisinin çöken manzarasını tamamlamış oluruz.

İsrail'de ekonomik güçlüklerden esas olarak Safaradim adı verilen Arap ve Doğu Avrupa ülkelerinden gelen Musevi göçmenler zarar görmektedir. Bu çöken ekonomi, toplumsal yaşantıyı da büyük ölçüde etkilemektedir. Örneğin son yıllarda "Kara Panterler" "Kibbutzlar Birliği" gibi şiddet yanlısı örgütler ortaya çıkmıştır.

MUHALEFET

PERES'in liderliğindeki İşçi Partisi, Histodrot adlı tek işçi sendikasının yanı sıra her türlü muhalefeti de yanına alarak bu potansiyeli oya dönüştürmeye çalışıyor.

Ne var ki, Peres'in başarısı, Begin hükümetini yıkmakla kanıtlanamayacaktır. Çünkü İsrail ekonomisinin geleceği de Filistin sorununun çözümüne bağlıdır.

Ekonomik ve toplumsal durum, İsrail'de önümüzdeki dönemde hakim sınıfların kendi arasındaki ve halk ile yönetim arasındaki çelişmelerin şiddetleneceğini gösteriyor. Bu bir erken seçimle sonuçlanabileceği gibi, bir hükümet değişikliği ile de sonuçlanabilir.

Ama tekrar edelim, İsrail'in hiç bir sorunu tek başına çözüm bulamaz.

Batı Şeria'da topraklarına el konmasını protesto eden Filistinliler.

İsrail' in 1967 6 Gün Savaşını kazanmasında önemli rol oynayan emekli bir generalin görüşü

«Begin hükümetinin olumsuz siyaseti, uzun dönemde İsrail'i felakete sürükleyecek

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İSRAİL ordusu lojistik dairesi eski şefi Matitiahu Peled, Begin yönetiminin Filistinlilere karşı izlediği siyaseti şiddetle eleştirdi. Geçtiğimiz günlerde Fransa'ya yaptığı ziyaret sırasında "Le Monde" gazetesine bir demeç veren Peled, İsrail'in 1967 Haziran savaşını kazanmasında önemli rol oynamış generallerden biri. Şu anda aktif görevden çekilmiş bulunuyor.

BEGİN YÖNETİMİ İSRAİL'İ FELAKETE SÜRÜKLÜYOR

Begin yönetiminin uzun vadede İsrail'i felakete sürükleyecek bir siyaset izlediğini belirten Peled, Filistinlilerin son günlerde tutumlarını sertleştirmelerini İsrail'in izlediği bu siyasete bağlıyor. Peled şöyle konuşuyor:

"İsrail hükümeti Filistin halkına karşı son derece saldırgan bir siyaset izlerken, Filistinlilerin farklı bir şekilde davranmasını bekleyemeyiz. İsrail, Filistinlilerin hiç bir hakkı olmadığını, onlara hiç bir zaman kendi geleceklerini belirleme hakkı tanınmayacağını ve siyasi yönetimlerinin asla tanınmayacağını resmen açıklamayı sürdürürken, Filistinlilerin, İsrail devletinin yıkılmasını öngören tüzüklerini değiştirmelerini beklemek gerçekçi olmaz.

"Son aylarda Filistinlilerin tutumlarını sertleştirmeleri için elimizden geleni yaptık. Batı Şeria'da en barışsever iki Filistinli Belediye Başkanını sınırdışı ettik. Yahudilerin Filistin köy ve kentlerinde terör uygulamalarına ve üç Belediye Başkanına suikast yapmalarına izin verdik."

YAHUDİ TERÖRÜ HÜKÜMET TARAFINDAN DESTEKLENİYOR

Peled, siyonistlerin uyguladığı terörün resmen hükümet tarafından desteklendiğini belirtiyor ve şöyle diyor:

"Guş Emonim'in (İnanç Bloku-terorist siyonist örgüt ç-n) üyeleri askeri temelde örgütleniyor ve ordu onlara silah, cephane ve patlayıcı madde sağlıyor. Eylemleri cezasız kalıyor ve kimse, yetkililerin himayesi altında eylem yaptıkları sanılan suçluları aramayı aklına bile getirmiyor. Bu da, Batı Şeria ve Filistinlilerle ilgili önemli kararların, hükümet ya da Knesset tarafından değil, yalnızca Tanrıya karşı sorumlu olduğunu ileri süren ve hükümeti oldubittilerle karşı karşıya bırakan gayriresmi bir örgüt tarafından alınması anlamına geliyor. Bu durum hiç kuşkusuz İsrail'de demokratik sistemin topyekün yozlaşmaya başlamasıdır. Çünkü aşırıların bizzat Genel Kurmay Başkanı ve Başbakan tarafından desteklendiğini herkes biliyor."

BEGİN BATI ŞERİA'YI SÖMÜRGELEŞTİRMEYE UĞRAŞIYOR

Peled, Begin'in kesin bir hedefi olduğunu ve bu hedefleri bunun gizlemediğini söylüyor. Emekli general bu hedefleri şöyle sıralıyor: "Begin, Batı Şeria ve Gazze'nin sömürgeleştirilmesini tamamlamak ve gelecekte hiç bir hükümet, yapmakta olduklarını bozamasın diye, yerleşim merkezlerine meşru statü kazandırmak istiyor. Begin haleflerini bir oldu bitti ile karşı karşıya bırakmak istiyor. Kutsal görüşlerden hareket eden bir adam gibi davranıyor. Dayan ve Weizman'ın ayrılmasından sonra Begin hükümetinde kalan Bakanların tümü siyaset adamı değil, kelimenin tam anlamıyla bir 'derviştir'. Onların tutumları bunu tamamen gözler önüne seriyor: ülkenin ekonomisinin mahvolduğunu, İsrail'in içine yuvarlandığı tecritin arttığını Mısır'la görüşmelerin kötülediğini görüyorlar ve buna rağmen herşeyin iyi gittiğini ve yalnızca korkakların ve hainlerin paniğe kapıldığını söylüyorlar"

"Böyle bir bakış açısına sahip olmasına ve göze batan gerçekleri görmeyi tamamen reddetmesine rağmen Begin hükümeti daha iktidarda kalabilir, çünkü kanun ona bu yetkiyi veriyor. Ben İsrail'de Begin'in iktidardan ayrılmasını hızlandırmak amacıyla kimsenin gayrımeşru yollara başvurulmasını salık vereceğini sanmıyorum. Ne var ki, bazı örgütlerin Guş Emonim bu tür eylemlere devam ederse, ona şöyle ya da böyle karşı konulması gerektiğini düşünmeğe başladıklarını gösteren belirtiler var. Bütün bunların bir iç savaşa yol açmamasını ve Başbakanın dönem sonunda meşru şekilde iktidardan gitmesini diliyorum. Çünkü artık onun 1981 yılında yeniden seçilmeyeceği kesindir.

Guş Emonim örgütünün kurduğu gayrı-meşru bir yerleşim merkezi

Fatsalı okuyucumuza cevap

SORULAR ? CEVAPLAR

İktidar meselesi

Soru: "İktidar namlunun ucundadır" sözünü açıklar mısınız?

Cevap: Bu söz Mao Zedung tarafından söylenmiştir. Bu sözün geçtiği "Savaş ve Strateji Meseleleri" adlı makale, Mao Zedung'un Aydınlık Yayınları tarafından basılan "Seçme Eserler-II" kitabının 221-239. sayfalarında yer almaktadır. Bu sözlerle neyin açıklanmak istendiğini derinlemesine araştıranlar bu kitaptan makalenin tamamını okuyabilirler.

Mao Zedung bu sözle, Marksizmin temel teorik tespitlerinden birini kendi anlatımı ile tekrarlamaktadır. Gerek Marksizmden önceki burjuva filozofları gerekse Marksistler her sınıfın iktidarı silaha dayanarak ellerinde tuttuklarını belirtmişlerdir. Ordu, bir sınıfın iktidarı elinde tutmasını sağlayan esas araçtır. Bir toplumun ilkel komünal dönemden çıkması ve sınıfların oluşmasından itibaren belli bir sınıfın silahlı özel güçleri de kurulmuş ve bunlar giderek ordular haline gelmiştir. Hakim sınıfların iktidarlarına son vermek isteyen ezilen sınıflar da, iktidarı ellerine geçirebilmek için kendi silahlı güçlerini oluşturmuşlardır. Feodal sınıfların köleci sınıfları, burjuvazinin feodalleri, proletaryanın burjuvaziyi altederek kendi iktidarlarını kurmaları bu yolla olmuştur. Yine emperyalizmin baskısı altına düşmüş uluslar, bağımsızlıklarını silaha sarılarak elde edebilmişlerdir. Mustafa Kemal önderliğinde verilen Kurtuluş Savaşımız bunun ilk örneklerindendir.

Halktan kopuk maceralara kalkışanlar, Mao Zedung'un bu sözünü zaman zaman tekrarlıyorlar. Fakat aslında bu sözün özünü anlamıyorlar. Mao Zedung un fikirlerine karşı çıkanların, hatta ona küfredenlerin, Mao'yu maceracılık amacıyla kullanmaya kalkışmaları gerçekten ilginçtir. Mao Zedung bu sözü söylerken kuşkusuz, bir avuç maceracının silahı ele almasıyla iktidarın ele geçirileceğini ifade etmek istememiştir. Mao Zedung, "silahlar herşeye kumanda eder" askeri bakış açısına da karşıdır. Silahları ve araçları yapan da, kullanan da insandır. Mao, her zaman, belirleyici etkenin siyaset, partinin önderliği ve kitlelerin seferber edilmesi olduğunu belirtmiştir. Mao Zedung, kitleleri hor gören ve silaha tapan "serseri, asi çete" ideolojisiyle amansızca mücadele etmiştir.

Her sözün içeriğini somut şartlara uygulamak gerekir. Bugün, Sovyetler Birliği silaha dayanarak Türkiye'deki iktidarı ele geçirmek ve ülkemizi hegemonyası altına almak istemektedir. Türkiye ise silaha sarılarak bağımsızlığını korumak durumundadır. O halde devrimci mücadelenin bugünkü sorunu, Sovyetler Birliği'nden gelen tehdide karşı halkı direnişe hazırlamak ve milli savunmayı güçlendirmektir. Yoksa, Sovyetler Birliği'nin işini kolaylaştıran, iç savaşı körükleyen bir "silahlı mücadeleye" girişmek değil.

Hesapsız Çıkışın Sonucu

(Baştarafı 1. sayfada)

getirmeyeceğini görenler vardı. CHP yönetimi, gensoru girişimini zamansız ve yersiz bulanları, kendi karar ve insiyatifleri dışında bu girişimin yanında yer almak zorunda bıraktı.

CHP'lilerin cesaretle saptamaları gereken şudur: Bugün rüzgar CHP'nin yelkenlerini doldurmuyor. Belirleyici olan, bunun nedenlerini görmektir. Ama bugün CHP'de gerçeği araştıracak ve tahlil edecek mecal bile kalmamıştır. Bu konuda CHP içinde bir umut ışığı da gözükmemektedir. Hizipler arasındaki çelişmeler, esas olarak tahlil ve siyaset farklarına dayanmamaktadır.

Olaydan zararlı çıkan diğer bir güç ise MSP'dir. Aydınlık'ın 24 Haziran günlü "Yorum"unda "Şimdi top MSP'nin ayağındadır" deniyor ve şu soru ileri sürülüyordu: "Acaba şimdi MSP hangi kaleye gol atacaktır?"

MSP, golü kendi kalesine atmıştır. İlkönce büyük gürültülerle hükümete "16 şart" ileri sürülmüş ancak şartlar reddedilmiş, fakat Erbakan ve arkadaşları gene de hükümete "evet" demek zorunda kalmışlardır. Bugüne kadarki bezirgan ve kaypak tutumuyla zaten bıkkınlık yaratmış olan MSP, son bir-iki ayın siyasi mücadelesinden büyük prestij kaybıyla çıkmıştır.

Solcu ve demokrat olmak iddiası taşıyan bazı güçlerin, son zamanlarda MSP goygoyculuğu ile bir yere varma çabaları da bir kere daha sınanmıştır. MSP ile demokrasi ve bağımsızlığa hizmet eden dostluklar kurulacaksa, bunu belkemiksiz ve oportünist bir tutumla sağlamaya,, hele dinciliğe ve yobazlığa övgüler düzerek başarmaya imkan yoktur.

Bugün sorun, iç barış, birlik, özgürlük ve bağımsızlığa hizmet eden bir hükümet seçeneği oluşturmak için sabırlı bir mücadeleye girişmektir. Böyle bir hükümet seçeneği yaratmak, Moskova'nın yıkıcılığına ve MHP'nin zorbalığına karşı kararlı, birleştirici siyasetler izlemekle mümkündür.

Demokrasi güçleri ve sol içinde, her şeyden önce Sovyetler Birliği'nin etkisiz bir hale getirilmesi, Moskova'nın beşinci kollarının yuvalanmasına olanak tanınmaması canalıcı bir önem taşımaktadır. "Yaşasın Sovyetler Birliği" bağırtıları ve İstiklal Marşına küfrederek yürüyen bir kalabalığın, geniş güçlerle birleşmesine ve demokrasi mücadelesi yürütebilmesine imkan yoktur. İkinci olarak, CHP'nin iflas eden politikaları ve maceracılık aşılmalıdır.

Çıkış yolu ancak böyle bulunacaktır.

Bir «Birlik» kongresi

(Baştarafı 1. sayfada)

isimleri de aday gösterecek. Ayrıca, Genel-İş delegasyonuna Karaca ve Denizmen'e de oy vermeleri söylenecek. Buna karşılık "TKP"liler de Işıklar'ın sekreterliği konusunda zorluk çıkarmayacak. Yürütme Kurulunda da Karaca ve Denizmen'in yanı sıra Baştürk'ün adayı olan üç kişiye de oy verecekler. Yapılan anlaşma bu.

Baştürk bu anlaşma uyarınca hazırladığı adaylar listesini açıklıyor, delegasyona haberler uçuruluyor ve Yürütme Kurulu seçimlerinin birinci turuna geçiliyor.

"TKP'NİN İPİYLE İNİLEN KUYU

Oy kullanma işlemi aynı sükunet içinde devam ediyor. Maden-İş'liler oy vermek üzere kürsüye giderken, sıra başında bulunan Türkler, Baştürk'ün önünde durup, dostça elini uzatıyor. İki lider uzunca bir süredir ilk defa el sıkışıyorlar. Flaşlar patlıyor, demek işler iyi. "Birlik" için çarpan yürekler biraz daha ferahlıyor!

Sayım başladıktan sonra geçen ilk onbeş yirmi dakikada her şey normal.

Fakat o da ne? Yarım saate varmadan, bakıyoruz Divan Başkanı Andaş'ın yüzü allak bullak. Haber salona hemen yayılıyor: "İlerlemeciler sadece Karaca ve Denizmen'e oy vermişler. Birinci turda yalnız bu ikisi çıkabilirler".

Haber ön sırada oturanlarda şok etkisi yaratıyor. "Olamaz!", "kepazelik!" ... Celal Küçük burnundan soluyarak öne koşuyor: "Bu ne rezalet". Baştürk öfke ile yerinden fırlayıp. Türkler'in bulunduğu yere gidiyor. Yüksek sesle delegelere doğru konuşuyor: "Sadece iki isim yazmışlar. Biz beş isim yazdık".. Ve "Demek böyle" deyip hışımla koltuğuna dönüyor. Türkler pişkin pişkin sırıtıyor. Salonda öfkeli mırıldanmalar: "Beş gündür birlikten başka bir şey söylemiyorlar. Demek buymuş birlik dedikleri ha!"

DİMYAT'A PİRİNCE GİDERKEN....

"TKP"nin komplosu son derece harcıalem: İlk turda sadece kendi adaylarına oy vererek, iki kişiyi garantiye almak. Böylece ikinci turda diğer üç kişi üzerinde yeniden pazarlık imkanına kavuşmak. Bu, tutarsa oldukça kolay başarı sağlayan bir kongre oyunu. Ama ya tutmazsa?

Artık bütün dikkatler sayım heyetinin üzerinde toplanmış. Tek tek mimikler izlenip, sonuçlar çıkarılmaya çalışılıyor. Bütün mesele Karaca ve Denizmen'in üçte ikiye ulaşıp ulaşamayacaklarında. Ulaşabilirlerse yapacak bir şey yok. Ama ulaşamazlarsa kaybedecekleri şey çok.

Nihayet sonuç açıklanıyor. Karaca, barajın hemen dibinde takılıp kalıyor. Ve bir anda her şey tersine dönüveriyor. Artık ipler Baştürk grubunun elinde. Ve başta Baştürk olmak üzere hiç kimse dün gece varılan anlaşmayı düşünmüyor. İhanetin bir bedeli olmalı değil mi? Gerekli kişiler alelacele biraraya getirilip talimatlar yollanıyor: "Tam listemizle çıkıyoruz, İlerlemeye tek oy yok!". Derhal bir liste oluşturulup ihanetin hesabını sormak üzere ikinci tura geçiliyor,

Bu arada yanlış taktiği Bağdat'tan dönen Maden-İş elebaşılarının kuliste birbirleri ile atıştıkları izleniyor. Bu parlak buluşun Daysal'a ait olduğu dolaşıyor kulaktan kulağa. Hepsinin suratı bir karış. Türkler'in yüzünde biraz önceki pişkin gülümsemeden eser yok. Bir delege, "Bu komploya girmeselerdi, rahatça iki adam sokarlardı Yürütme Kuruluna. Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan oldular" diyor.

OYLAR KİLİTLENİYOR

Gerçi Baştürk "Tam liste çıkaracağız" diyor ama, bu öyle pek kolay olacağa da benzemiyor. Oy dağılımını etkileyen daha başka çelişmeler de var. Kimi, Baştürk'ün CHP'yle ilişkilerinin gittikçe bozulmasından rahatsız, kimi şu meşhur "DİSK partisi" tasarısından pireli, kimi sendika içi sürtüşmeleden dolayı kinli çeşitli gruplar aralarında bir türlü anlaşamıyorlar. Ecevit'e yakınlığı ile bilinen CHP'liler, "Daha CHP'li bir yönetim" için dayatıyorlar. Daha fazla isim sokmak için pazarlık şanslarını elde tutmak istiyorlar. Bir grubun evet dediği adaya diğeri hayır diyor. Adaylar üzerinde bir türlü anlaşma sağlanamıyor. İkinci turda, Baştürk'ün listesinden Yürütme Kurulunun iki üyesi daha seçildikten sonra, artık "TKP" dışı oyların çaprazlama kilitlendiği görülüyor.

Divan Başkanı Andaş, mikrofonda oyların kilitlendiğini ve bu yüzden seçimlere yarın devam edilmek üzere oturumu kapadığını duyururken, Maden-İş'lilerin yüzlerinden yeniden bir umut filizleniyor. Daysallar tekrar pazarlık şansı elde etmenin sevinci içinde, salonu terkedip kulislere koşuyorlar.

Kongrenin 7. günü böylece sona ererken, bazı ağızlarda yine, "Herkesi memnun edecek bir çözüm bulmaktan başka çare yok" sözleri dolaşıyor.

SON GÜN

DİSK'te seçimlerin son günü son anda bile, karşılıklı denge hesapları, taktikler ve pazarlıklar hüküm sürdü. Baştürk'ün ilkin iki TİP'liyi birden aday göstermesi bu saflarda karışıklık yaratırken, daha önce ismi geçmeyen Ertan Andaş son anda "birlik sağlayıcı aday" olarak öne sürülüyordu. Daysal'ı Yürütmeye alarak TKP'ye önemli bir taviz veren Baştürk, öteki Yürütme Kurulu üyelerinin kendisine yakın kişilerden oluşmasına da azami dikkat gösteriyordu. Böylece her halde kendisini kuşatılmaktan kurtaracaktı. Böylece DİSK Genel Kurulu "birlik, birlik" diye birbirine yumruk sallayan ve en ağır sözleri sarfedenlerden bir kısmının aynı masada yan yana oturması ile sonuçlandı.

Genel Kurulu terkedenlerin açıklamaları ve içerdeki kalanların arasındaki çekişmeli ittifaklar da DİSK'i daha çok sürtüşme ve çalkantının beklediğini gösteriyordu.

Gensoru başarısız...

(Baştarafı 1. sayfada)

mediği için her aşamada ihtiyatlı konuşmaya özen gösterdim. Hükümete yönelik bir gensoru verildiğinde sonuç alınabilme olasılığı özellikle MSP'nin AP azınlık hükümetine destek yükümlülüğünün sona erdiğini açıklaması ile belirmişti. Cumartesi günü yaptığımız ortak basın toplantısında, pazartesi günü gensoru görüşmeleri sırasında yaptığı konuşma ve bugünkü basın toplantısında Erbakan'ın sözleri bizim değerlendirmemize göre kendilerini bağlayıcı nitelikteydi. Yine de belirsizlik unsurları devam ediyor. Meclisteki oylama bitinceye kadar. Sonuç kesinlikle bilinemez. Hükümet bugün düşebilir de düşmeyebilir de. Tüm CHP Milletvekilleri bugün güvensizlik oyu verir, buna karşılık hükümet düşürülemezse herhalde bunun sorumluluğu bizde olmayacaktır" dedi.

Erbakan'ın kabulü

(Baştarafı 1. sayfada)

En çok dolaşan cümle:

"Bakalım Erbakan ne yapacak?"dı.

Diyeyim ben size ne yapacak. Bugün Mecliste bir saat kadar dolaştıktan sonra sonuç gün gibi belliydi.

Tanıdığım Erbakan günü geldiğini sanınca, hükümeti, kendi vereceği bir gensoru ile düşürmek isteyecek.

Hükümeti uyarırım.

İçerde halsiz halsiz Cumhurbaşkanı turlarına geçilmek isteniyor. Çoğunluk bulunamıyor bu turlar için. Herkesin akli başı gensoruda.

Erbakan çoktan grup toplantısını bitirmiş, kendi dairesinde oturuyor. Acelesi yok oturuma katılmaya.

Ben en çok şu TRT'ye yanarım. Dün gece iktidar ha düştü ha düşecek diyerek Sayın Demirel'i ekrandan iskat etti. Azıcık acele etmiyor muydu?

Ama zararı vok. Böyle şeylere karşı böyle çuvallamalara Demirel'in derya dil bir hoşgörüşü vardır. Herhalde beşer-şaşar diye düşünüyor.

CHP koridorunda oturmuş, Erbakan'ın geçişini bekliyorum. Bu, günlerden beri ekranlarda gördüğümüz, yeni yaşamına, yeni politikasına, yeni bir görünümle hazırlanan kişi değil.

Grup toplantısı pek barış içinde geçmemiş gibi. Burnunun ucuna kadar kızarmış.

Salona giriyorum salkım salkım dolu. Gazeteciler locasına süzülmek, kayada tünel delmek gibi bir şey.

Bu oturum, sonuç ne olsa, liderleri yaslandıran oturumlardan biri. O kadar gerginliğe dayanamıyor insanoğlu.

Erbakan, işitilir işitilmez bir sesle 'kabul' diyor. Şimdilik sonuç bu. 227 oyla AP iktidarda kalıyor. Öbürleri 214 oy almış. Daha gayri resmi.

Resmisinin bundan değişik olacağını sanmıyorum.

Süleyman Demirel'in yanındakilerin yüzü değişiyor, gevşiyor. Süleyman Demirel'in yüzü değişiyor. Değişmemesine gayret ediyor.

Nice varta atlatmış.

Gaziantep muhabirimiz Bilal Güneş hâlâ gözaltında tutuluyor

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te 14 Haziran Cumartesi günü yapılan bir korsan eylem sırasında çıkan çatışmayı yerinde izleyip, resimleyen muhabirimiz Bilal Güneş, polisçe yakalanıp 5 gün Soruşturma Bürosunda tutulduktan sonra, şimdi de Sıkıyönetim Tutukevinde yatırılıyor. Edinilen bilgilere göre, olay sırasında güvenlik kuvvetleriyle göstericiler arasında çıkan çatışmayı resimlediği gerekçesiyle gözaltına alınan muhabirimizin makinesine ve filmlerine el kondu. Ayrıca, götürüldüğü soruşturma bürosunda 5 gün tutulup, işkence yapılarak, göstericiler arasında gösterilmeye çalışıldığı ve bu arada bir asteğmenin 'bana ateş ederken yakaladım' şeklinde ifade verdiği kaydedilerek, hakkında 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununa muhalefetten dosya tanzim edildiği öğrenildi.

MUHABİRİMİZLE ZİYARETÇİLERİ GÖRÜŞTÜRÜLMEDİ

Sıkıyönetim Merkez Komutanlığı Tutukevinde bulunan muhabirimiz Bilal Güneş ile ziyarete giden arkadaşlarının görüşmeleri engellendi. Ziyaretçilerden alınan bilgiye göre, 28 Haziran günü gittikleri tutukevindeki diğer tutuklular ve ziyaretçiler yazılı pusulayla görüşme yapmalarına rağmen, Güneş'in ziyaretçilerinin görüşmeleri engellendi. Görüşmeyi, orada görevli bir asteğmenin engellediği bildirildi. Bu arada tutukevinde bulunan MHP'li tutuklularla ziyaretçilerine aynı uygulamanın yapılmadığı dikkat çekti.

Schmidt...

(Baştarafı 3. Sayfada)

bu ikili görüşme sırasında Sovyet SS-20 füzeleri ile Avrupa topraklarına yerleştirilmesi kararlaştırılan NATO füzelerinin ele alındığını tahmin ediyorlar. Aynı kaynaklardan sızan haberlere göre, Sovyet tarafı, Schmidt'in üç yıl boyunca karşılıklı olarak füzeleri yerleştirmekten vazgeçme önerisine de karşı çıktı.

EKONOMİK ANTLAŞMA

Schmidt'in Moskova gezisi sırasında, Batı Almanya ile Sovyetler Birliği arasında daha önce hazırlanmış ve parafe edilmiş olan 25 yıl süreli ekonomik antlaşma imzalandı. Antlaşmanın imzalanmasından önce yapılan son görüşmelerde ticaret ve ekonomi antlaşmasının kapsamı daha da genişletildi ve antlaşma Sovyet tarafının bazı yeni ürünler satın almasını ve alım kapasitesini artırmasını sağladı.

PRAVDA'NIN TUTUMU

Sovyetler Birliği Komünist Partisi yayın organı "Pravda" gazetesi, Schmidt-Brejnev görüşmesinin "Genel olarak olumlu bir atmosfer içinde geçtiğini" yazarken, Alman Başbakanının Afganistan konusundaki ısrarlı tutumundan söz etmekten kaçındı. "Pravda", Sovyetler Birliği'nin barış görüşmeleri başlayana kadar Afganistan'dan başka askeri birlik çekmeyeceğini yazdı.

Dünya...

(Baştarafı 1. sayfada)

lere ilişkin menfaatlerden azami ölçüde yararlanabilmek için bütün dünya devletleri arasında yıllardan beri süregelen yarışın bu gün artık amansız bir mücadele haline geldiğini belirtti.

4 Temmuz Cuma akşamına kadar sürecek olan toplantıya, bakanlıklarla öteki bazı kuruluşların temsilcileriyle üniversite öğretim üyeleri katılıyorlar.

KAYIP — Nüfus cüzdanımı kaybettim. Hükümsüzdür.

Nuri KAYMAZ

KAYIP — Tunceli Nüfus Dairesinden aldığım nüfus cüzdanımı ve İETT mavi kartımı kaybettim. Hükümsüzdür.

Haydar POLAT

İstanbul-Atina uçak seferleri tekrar başlıyor

İSTANBUL (AA)

TÜRK Hava Yollarınca bir süreden beri yapılamayan İstanbul-Atina uçak seferlerinin 14 Temmuzdan itibaren yeniden başlayacağı bildirildi.

Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgiye göre, İstanbul-Atina uçak seferleri karşılıklı olarak pazartesi, çarşamba ve cuma günleri yapılacak.

İşkence...

(Baştarafı 1. sayfada)

bir eri öldürmüş, 4 eri de yaralamışlardı. Mahalleye dışardan arabalarla gelen grup olaydan sonra mahalleden kaçmışlar, ancak Sıkıyönetim görevlileri mahalleden birçok suçsuz yurttaşı toplayarak gözaltına almışlardı.

Bu arada Songül Kayabaşı adlı genç kızı da götürmek için evine gelen sıkıyönetim görevlileri, genç kızı evde bulamayınca, ailesine baskı yaparak "Kızınızı vermezseniz sizi götürürüz" demişlerdi. Bunun üzerine Kayabaşı'nın annesi, kızını eve çağırmış ve güvenlik görevlileri de genç kızı alarak götürmüşlerdi.

Gözaltına alındıktan sonra yoğun işkencelere maruz kalan Songül Kayabaşı ile Maltepe Zırhlı Tugayında bir gün aynı odada kalan ve o sırada kendisi de gözaltında bulunan muhabirimiz Gülseren Mendekli gördüklerini şöyle anlattı:

"Songül Kayabaşı'nı kaldığımız odaya getirdiklerinde sürekli kusuyordu. Bir günden daha kısa bir süre birlikte kaldık. Kızı daha sonra sorgulamaya götürdüler. Bir daha görmedik. Sonradan intihar etmiş diye haber geldi."

Annesinden edindiğimiz bilgilere göre, Songül Kayabaşı'nın gözaltına alınmasından bir süre sonra bir başçavuş ve askerler genç kızı arabayla eve getirdiler. Kızın annesiyle konuşan görevliler birden koşarak aşağı indiler ve genç kızın kendini 3. kattan aşağı atarak intihar ettiğini söylediler. Fakat Songül'ün annesi "Ben kızımın düştüğünü görmedim. Askerleri, aşağı indiklerinde yerde yatan kızımı arabaya bindirirlerken gördüm" dedi.

Koma halinde Haydarpaşa Numune Hastanesine kaldırılan Songül Kayabaşı yapılan müdahaleye rağmen uzun bir süre komada kaldıktan sonra 30 Haziran günü öldü.

Görüştüğümüz Songül Kayabaşı'nın babası, kızının hastanedeki cesedinin belden yukarısını gördüğünü, tamamen traş edilmiş olan başında yara izi olduğunu, vücudunun çeşitli yerlerinde de darbe izlerinin bulunduğunu söyledi. Hastane doktoru da Songül Kayabaşı'nın beyin kanamasından öldüğünü raporunda belirtti. Yetkililer, 3. kattan düşen bir kimsenin bu hale gelemeyeceğini ifade ettiler.

Kartal Lisesi öğrencisi 18 yaşındaki Songül Kayabaşı'nın cenazesi dün Kartal'da kaldırıldı.

Hatırlanacağı gibi aynı olayda gözaltına alınan Aziz Aras adlı genç de ölmüştü.

Afrikalı...

(Baştarafı 1. sayfada)

ları ele alınıyor.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim'ın da katıldığı toplantıda, en büyük ilgi SWAPO (güneybatı Afrika Halk Örgütü-Namibya) heyetine gösterildi.

Zirve gündeminde, Namibya'nın bağımsızlığı sorunun yanı sıra Çad, Sahra meseleleri de var.

Zirvenin açılış toplantısında bir konuşma yapan ABÖ Geçici Başkanı Senegal Devlet Başkanı L.S. Senghor, Afrika'nın kendi sorunlarını kendisinin çözmesi gerektiğini belirtirken, "Her türlü dış müdahalenin ortak bir şekilde mahkum edilmesini" istedi.

Çalışmaların ilk gününde, Afrika kıtası üzerinde yoğunlaşan yabancı askeri müdahalelere kaşı önlem olarak "Afrika Ortak Savunma Konseyi"nin kurulması önerildi.

İki K.Maraş...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Mustafa Özdemir'in, Mehmet Leblebici'nin, Ahmet Fuat Şerement'in ve vekili bulunduğu Dumlupınar Mahallesi olayları sanıklarının suçsuz olduğunu ileri sürdü ve tümünün beraatini ve tahliyesini talep etti. Savunmasında, gazetemize, askeri savcıya ve olaylar sırasında Kahramanmaraş'ta araştırma yapan İçişleri Bakanlığı görevlisi Kazım Ulusov'a çattı

2 SANIK MHP'Lİ AVUKATI REDDETTİ

Dumlupınar Mahallesi sanıklarından Hacı Yusuf Topak ile Mehmet Kurt, MHP'li avukat Özdemir Akı'nın savunmalarını yapmasını kabul etmediklerini belirttiler. Savunmalarıyla ilgili yazılı metinlerin dosyalarına konulmamasını istediler ve kendi savunmalarını kendilerinin yapacaklarını açıkladılar. Bunun üzerine Av. Özdemir Akı, bu 2 sanığın avukatlığından çekildiğini söyledi. Özdemir Akı'nın 2 sanık ile ilgili olarak verdiği yazılı savunma metinleri mahkeme heyetince tekrar kendisine iade edildi.

Duruşmalara bugün sabah saat 8.00'den itibaren sanıkların savunmasıyla devam edilecek.

Gaziantep'teki...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Hatırlanacağı üzere 20 Haziran günü yine solcu öğrencilerin gidip geldiği yol üzerine saatli bomba yerleştirilmiş, öğrencilerin oradan 2 dakika önce geçmesinden sonra bombanın patlamasıyla katliam gerçekleştirilememişti.

ÖĞRENCİLERİN AÇIKLAMASI

Gaziantep Eğitim Enstitüsünden bir grup öğrenci, MHP'lilerin tehditleri ve okuldaki baskılarıyla ilgili basına dağıttıkları yazılı açıklamada, faşist tertiplere dikkat çektiler.

Öğrenciler açıklamalarında, yolları üzerine yerleştirilen her iki bomba olayına da değinerek, olaydan sonra 19 devrimci arkadaşlarının taraflı bir şekilde gözaltına alındıklarını ve 10 gün içerde tutularak vize imtihanlarıyla, derslerini vermesinin engellendiğini belirttiler.

Öğrencilerin açıklamasında. yetkililerden şunlar talep ediliyor:

1 — Okuldaki öğrenci düşmanı MHP'lilerin faaliyetleri açığa çıkarılmalı. Öğrencilerin şikayetleri gözönünde bulundurularak, soruşturma açılmalıdır.

2 — Devrimci öğrenciler hakkında alınan tek yanlı kararlar feshedilmeli, sürgünler durdurulmalı ve gözaltına alınan arkadaşlarımız derhal serbest bırakılmalıdır.

3 — Vize imtihan hakkı tanınmalı ve yıl sonu imtihanları, gözaltına alınan öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında denge sağlayacak bir tarihe ertelenmelidir.

ABD...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Bu arada Tayland Dışişleri Bakanı, Vietnam'ı kastederek, dış güçlerin baskısına rağmen, ülkesinin göçmenlerle ilgili siyasetini değiştirmeyeceğini söyledi.

VİETNAMLI YETKİLİLER MOSKOVA'DA

Öte yandan aralarında Le Duan, Vo Nguyen Giap ve Pham Van Dong'un da bulunduğu Vietnamlı yetkililer, Moskova'ya gittiler. Kamboçya'daki Vietnam kuklası Heng Samrin yönetiminin Dışişleri Bakanının da bu heyete dahil olduğu gelen haberler arasında.

İslahiye'de...

(Baştarafı 3. Sayfada)

ladılar. Bombalamada can kaybı olmadı. Saldırganların aramalara rağmen yakalanamadığı öğrenildi.

Olaydan sonra gazetemize bir açıklamada bulunan Lütfü Can şunları söyledi:

"Ben her cemiyete yardım ederim. Şimdi de beni tehdit etmeye başladılar. Bu, elbette bir örgüt işidir."

MHP'li komandolar daha önce de bir lokantacıyı aynı yöntemle tehdit ederek para istemişler, suçüstü yakalanarak tutuklanmışlardı. MHP'li komandoların tehdit ve zorbalıkla haraç toplamaları esnaf arasında nefretle karşılandı. Esnaf ve sanatkarların bundan sonra komandolara haraç vermeyecekleri söyleniyor. Lütfü Can'ın bu tutumunu bütün esnafın izleyeceği öğrenildi.

Moskova'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

liği'nin siyasetleri ve uygulamaları ile hemfikir olmadıklarını göstereceklerini açıkladılar. 109 sporcunun imzaladığı bildiride, Olimpiyat boykotuna karşı oldukları belirtiliyor, ancak "Sporcuların da her konuda olduğu gibi uluslararası siyaset konusunda da bağımsız bir tutumları oldukları" belirtiliyor. 109 sporcu, "Sovyetler Birliği'nin iç ve dış politikalarına karşı olduklarını Oyunlar sırasında çeşitli eylemlerle kanıtlayacaklarını" açıklarken, Fransız Milli Olimpiyat Komitesi, konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, "Oyun alanlarının dışında sporcular istedikleri gibi davranabilir. Ancak stadyumlarda, spor alanlarında Olimpiyat Komitesinin direktiflerine kesin olarak uymak zorunludur" dedi. Sözkonusu direktiflerde, politikanın kesinlikle spora karıştırılmaması gerektiği belirtiliyor.

109 Fransız sporcunun imzaladığı bildiri uluslararası spor kamuoyunda ve Fransız basınında "bomba bildiri" olarak niteleniyor.

DİSK'in...

(Baştarafı 1. sayfada)

ve Burhan Şahin'in seçimlerden feragat ettiğini belirterek, yerlerine yeni üç aday göstereceğini söyledi ve bunların ilk turda üçte iki çoğunluk sağlanarak daha fazla uzamadan bitirilmesini istedi. Abdullah Baştürk ilkin Maden-İş'ten Kemal Daysal, Tekstil'den Süleyman Çelebi ve Keramik İş'ten TİP yanlısı olarak bilinen Ahmet Nalbantoğlu'nu aday gösterdi. Ancak Ahmet Nalbantoğlu, adaylardan birisi olan Sosyal-İş'ten Özcan Kesgeç yerine seçimlerden çekildiğini açıklayınca, Baştürk yeniden kürsüye geldi ve "Bu iş artık burada bitsin" diyerek Genel-İş Genel Sekreteri ve aynı zamanda DİSK Genel Kurulu Divan Başkanı olan Ertan Andaş'ı aday gösterdi. Bunun üzerine Ertan Andaş Divan Başkanlığından ayrılarak delegasyona katıldı. 404 delegenin katıldığı seçimler sonucunda Ertan Andaş 325, Kemal Daysal 291, Süleyman Çelebi de 358 oy alarak ilk turda üçte iki çoğunluğu sağladılar ve Yürütme Kuruluna seçildiler.

Bilindiği gibi daha önce yapılan seçimlerde Abdullah Baştürk Genel Başkanlığa, Fehmi Işıklar Genel Sekreterliğe ve Mukbil Zırtıloğlu ile Rıza Güven de yeni Yürütme Kurulu üyeliklerine seçilmişlerdi.

Yürütme Kurulunda Baştürk ve Işıklar "belirsiz bir sosyalist çizgiyi" temsil ederken, Zırtıloğlu, Güven, Andaş ve Çelebi CHP'ye yakın olarak tanınıyorlar. Kemal Daysal ise sahte TKP yanlısı olarak bilinen bir sendikacı.

Baştürk'ün adaylarını açıklamasından sonra 12 sendikaya bağlı 50 kadar delege Divana "Reformizm ve sendikalizm arasında gerçekleşen ve işçinin iradesini yansıtmayan bu uzlaşmayı protesto ettiklerini" belirten bir önerge vererek Genel Kurulu terkettiler. Daha sonra dışarda bir basın toplantısı yapan ve topluca Basın-İş Sendikasına giden bu grupta yeralan sendikalar şunlar: Yeraltı Maden-İş, Nakliyat-İş ASİS, Sine-Sen, Dev-Maden-Sen, Devrimci Sağlık-İş, Dev-Yapı-İş, Keramik-İş, Basın-İş, Taper-İş, Limter-İş

8. gün öğleden sonra da Yönetim, Denetim ve Onur Kurulu seçimleri yapıldı.

Öğleden sonra yapılan seçimlerde ise Yönetim Kurulu üyeliklerine Ekrem Akkuş, İsmail Hakkı Önal, Bergüzar Can, Durmuş Ali Yalnız, Celal Küçük, Mehmet Karaca, Rıdvan Budak, Demirhan Tuncay, Turan Ata, Mustafa Karadayı, Selahattin Sayın, Recep Koç, Yalçın Talaka, Yaşar Arıkan, Müslim Şahin, Özcan Kesgeç, Çetin Uygur ve Burhan Şahin getirildiler. Denetim Kuruluna İsmail Özbiçer, Talat Öz ve Ali Kocaman, Onur Kurulu üyeliklerine ise; Cemal Arslan, Ergun Erdem, İsmail Çalışkan, Osman Özkan, Şaban Aydın seçildiler.

Divan Başkanı Ertan Andaş Genel Kurulun kapanışında bir açıklama yaparak, yanılgılar, ayrılıklar ve kırgınlıkları terk etmek zorunda olduklarını belirterek, "Genel Kurulun çizdiği yolda kolkola yürümeliyiz" dedi.

« Bu canlı, yürekli ve temiz iki genci sevgiyle anıyorum»

(Baştarafı 3. Sayfada)

Celal'i ise 1977 yazında açtığımız kurslar sırasında tanımıştım. Ağabeyi Ramazan okul arkadaşımdı. Onu ilk tanıdığımda sevmiştim. İnce uzun boylu ve çocuk görünüşlü idi. Bütün yaz boyunca inşaatlarda çalışmıştı. Elleri nasırlı ve yüzü güneş yanığı idi. Saf, temiz ve duyguluydu. Hayata ve siyasete karşı derin bir ilgi duyuyordu. Kurs sırasında onun ne kadar çalışkan ve yetenekli olduğunu görmüştüm. bir gün bitirdi ve okula girdi. Ramazan, Celal ve ben Üsküdar Sultantepe'de bir evde birlikte kalıyorduk. Daha sonra Halil de İstanbul'a geldi ve bize katıldı.

Celal'in şiir yazdığını ilk öğrendiğimde, bana okumasını istedim. Çok beğendiğimi söyledim. O yetersiz buluyor, şiirlerini eleştiriyordu.

Önceleri hep kendi duygularını anlatmak yerine başka şairlerin etkisiyle şiirler yazarmış. Çoğu da aşk şiirleri imiş. Daha sonra devrimci şiiri tanımış ve halkın hayatının kendisinde uyandırdığı duyguları yazmaya başlamış. Yaşadığı yörenin ve Anadolu insanının dertlerini ve mücadelesini yansıtan şiirler yazmak istediğini söylüyordu. Onunla oturur, resim, şiir ve sanat üzerine konuşurduk. Devrimci sanatın nasıl olması gerektiği konusunu tartışırdık.

Halil ve Celal. Bu iki canlı, yürekli ve temiz genci her zaman sevgiyle hatırlayacak ve anacağım. Onları saygıyla anıyorum.

Ağabeyi Ramazan, Celal'i anlatıyor

(Baştarafı 3. Sayfada)

Liseyi bitirdikten sonra o da öğretmen okuluna girdi. Ama devam etmedi. Şiiri ve resmi çok seviyordu. İstanbul'a gelmek ve resim öğrenimi görmek istiyordu. İki yıl amelelik yaptı. Yörükler için yaptırılan okulun sıvasını yaparken büyük bir zevk ve heyecanla çalışmıştı.

Ertesi yıl bizim açtığımız resim kurslarına katıldı ve Akademiye girdi.

Liseyi bitirdiği yıl Gelendost'taki devrimci gençlerle arkadaş oldu. Devrimci Gençlik Birliğinde çalışmalara başladı. Siyasi konulara ve devrime karşı ilgisi süratle arttı. İyi bir devrimci olmak için yoğun bir çaba harcıyordu.

Onun en belirgin yönlerinden biri dikkatli ve titiz çalışması idi. DGB için hazırladığı bir panoyu hatırlıyorum. Birçok örnek yapmış ve hepimizin fikrini aldıktan sonra en güzelini güçlükle seçebilmişti. O kadar açık yürekli idi ki... Tartışmalarda kendi fikrini olduğu gibi ve bütün açıklığıyla hemen söylerdi. Şakacıydı. Halil'le birlikte oturur, karikatür konuları bulurlardı.

Halil onun en yakın arkadaşı idi. Birlikte gezer, birlikte düşünür tartışırlardı. Evin küçük odasında birlikte çay içer şakalaşırlardı.

Halil'i Isparta'nın Yaka kasabasının halkevinde tanımıştım. Orada arkadaşları ile konuşup, devrimci konuları tartışırdı. Boş zamanlarında sebze satarak hayatını kazanıyordu. Aydınlık bağış kampanyasına büyük bir şevkle katılmıştı. "Ağabey, bizim köy kampanyaya çok güzel katıldı" derken gözleri ışıl ışıldı.

Köye son gidişimde Halil ve Celal benden bir torba erik getirmemi istemişlerdi. Getirememiştim. O sabah onlar için kiraz almış, şakalaşarak hep beraber yemiştik.

Celal, bir gün bana "Ağabey, TİKP've üye olmak istiyorum" demiş fikrimi sormuştu. O anki sevimli ve heyecanlı halini hiç unutamayacağım.

MHP Çorum'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

rikatlar kuruldu. Askerlerin gelmesi üzerine yeniden saldırıya geçen MHP'liler evleri yakmaya devam ettiler. Aziz Celep adlı bir yurttaşın benzinliği yakıldı. Çevre köylerden şehre pazara gelen bir minibüsün yolcuları rehin alındı.

Askeri birlikler tekrar tertibat aldılar ve Valilikçe sokağa çıkma yasağı konuldu. Olaylar sırasında Abdullah Sucu, Mustafa Özdemir ve kimliği henüz belirlenemeyen bir kişinin öldüğü, 12 kişinin de yaralandığı öğrenildi.

Çorum'da hayatın tamamen durduğu, satış yapamayan esnafın iflasın eşiğine geldiği bildiriliyor. AP'li, MSP'li ve CHP'li esnaf olayların sorumlusu olarak MHP'yi lanetlerken, halkla askerleri karşı karşıya getirmeye çalışan bazı sahte solcuların tutumu da tepkiyle karşılanıyor.

SIVAS'TA

Sivas'ta da meydana gelen olaylar üzerine konulan sokağa çıkma yasağı devam ediyor. Sivas Valisi Şükrü Özhan şehirde durumun sakin olduğunu söylerken, önceki gece Alibaba Mahallesi, Osman Nuri Polis Karakolunun silahla taranması sonucu Rıza Çetin adlı bir bekçi öldü.

TUNCELİ'DE

Tunceli Pınarnaz Mahallesi Muhtarı Kemal Dinçer üç kişinin silahlı saldırısına uğrayarak ağır yaralandı.

UŞAK'TA

Uşak Şeker Evler Mahallesinde kurşunla yaralanmış ve ölüme terkedilmiş iki kişi bulundu. Halil Coşkun ve Hikmet Özen adlı yaralıların sol görüşlü olduğu belirtildi.

FATSA'DA OLAYLAR

Ordu'nun Fatsa ilçesine bağlı Camas bucağında güvenlik kuvvetleriyle bir grup arasında çıkan çatışmada, alınan ilk bilgilere göre iki kişi öldü, biri jandarma eri olmak üzere 7 kişi de yaralandı.

GÖLKÖY'DE SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SÜRÜYOR

Ordu'nun Gölköy ilçesinde de bir süre önce meydana gelen olaylar nedeniyle 18 Haziran günü konulan sokağa çıkma yasağı sürüyor.

ANKARA'DA

Turgut «Reis» Caddesinde DMMA öğrencisi Nahit Mumcu silahlı saldırı sonucu yaralandı. Mumcu'nun durumunun ağır olduğu ve hayati tehlikeyi atlatamadığı öğrenildi.

CHP'Lİ SÖNMEZ: İSKENDERUN OLAYLARININ SORUMLUSU HATAY VALİSİDİR

İskenderun olayları ile ilgili olarak basına bir açıklama yapan CHP Hatay Senatörü Mehmet Sönmez, "Halktan çok MHP'yi örgütlemeyi güçlendirmeyi görev bilen faşist vali İhsan Sözgen'in, MHP'nin para ve katil kaynağı Çelik-İş Sendikasının, yardımcıları polis örgütünün önderliğinde İskenderun yaşanmaz bir biçime sokulmak istenmektedir" dedi.

K.Maraş katliamına katılan 70 ÜGD'linin İskenderun'da Ticaret Lisesi bitirme sınavlarına sokulduğunu belirten Sönmez, diplomaları şimdiden ceplerinde olan bu komandoların terörü yüzünden halkın sokağa çıkamadığını, polisin ise, masum halkı toplayarak işkence yaptığını söyledi.

POLATLI BELEDİYE BAŞKANI "ÇIKACAK OLAYLARDAN KAYMAKAM VE MHP SORUMLUDUR"

Polatlı Belediye Başkanı Ahmet Atak dün bir açıklama yaparak, "Polatlı'da çıkacak herhangi bir olayın sorumlusu Kaymakam Kadir Akın ve MHP'lilerdir" dedi.

Ahmet Atak, AP hükümetinin tayin ettiği Kaymakam Akın'ın göreve başlar başlamaz sürgün ve kıyımlara giriştiğini söyleyerek şöyle konuştu:

"Kaymakam tarafsız görev yapan komiser yardımcısı ve dört polisi sürdürdü. Polatlı Emniyetinin kadrosunu, Polatlı'yı MHP'nin kurtarılmış bölgesi yapacaklarını söyleyen polislerle doldurdu.

"MHP'li militanlara silah ruhsatı veren kaymakam, MHP'lilerin istekleri doğrultusunda tayinler yaparak, partizanca ve taraflı tutumu ile Polatlı'daki huzursuzluğu artırmaktadır."

Atak açıklamasında, Polatlı'da yakın zamana kadar halkın sağ duyusu ile barış ve huzur içinde yaşandığını belirterek, "Ancak AP hükümetinin polis ve öğretmenler içinde giriştiği sürgün ve kıyım, huzursuzluğun başlamasına neden oldu" dedi.

Antalya'da bir işçiye işkence yapılması olayıyla ilgili soruşturma açıldı

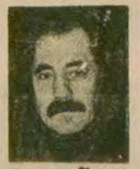
ANTALYA (ÖZEL)

ANTALYA'da işkence yapıldığına dair gazetemizde çıkan haberler üzerine soruşturma açıldı. 21 Haziran tarihli gazetemizde "Hırsızı şikayet etti, üç gün işkence gördü" başlıklı haberi ihbar kabul eden Adalet Bakanlığı yetkilileri, 21.6.1980 tarih ve 1112 sayılı yazı ile. olayla ilgilenmesi için Antalya Cumhuriyet Savcılığına bir yazı gönderdi.

Olayla ilgili soruşturmaya başlayan Cumhuriyet Savcılığı işkence olayıyla ilgili olarak Antalya muhabirimiz İsmet Özçelik'in bilgisine başvurdu.

Gazetemizin 21 Haziran tarihli sayısındaki haberde, Süleyman Dede adlı işçiye hırsızları şikayet etmesi üzerine Antalya Şarampol Karakolunda yapılan işkenceler ve Antalya Barosuna kayıtlı avukatların işkenceler konusundaki açıklamaları yer alıyordu.

gör çek

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

Gerçeğin tadı

Çok güçtür sanatta gerçeğin tadına varmak. Özlü, kavrayıcı bir görüş ister yaşananla düşte görülenin kaynağına varmak için. Kişi düş kurmaya, gerçek dışı kalmaya daha yatkındır. Gerçeği düşünmek, düşlere kapılmaktan çok güçtür, yorucudur. Oysa bunun karşıtını düşünürüz boyuna. Gerçeği kolay, derin düşlere kapılmayı güç, yorucu sanırız. Bedri Rahmi'den duymuştum resimde düşle gerçeğin ne denli çelişik, düşe dalmanın kolay, gerçeği bulmanın çetin olduğunu. Bunu kanıtlamak için şunu söylemişti: Öğrenci resme başlarken bir kıyıya çekilir, boyuna insan, ağaç resmi yapar. Ancak karşısında duran insanın, ağacın resmini yapmaya geldi mi iş değişir.

Gerçeğin ne denli çetin ceviz olduğunu anlamak için bir de şiire bakalım. Düşlenen, yalnız düşkurma yeteneğine dayanan bir olayı, bir sevgiliyi, bir konuyu işlemek kolaydır. Kavramlar, görüntüler bellidir, sayılıdır bu alanda. Ozanın başarısı onları bulmaya, arada özlü bir uyum kurmaya dayanır. Oysa yaşanan bir olayı, elimize ayağımıza takılan bir konuyu işlemeye koyulunca büyük güçlükler çıkar ortaya. Kavramların yetersizliği, verimsizliği anlaşılır, bir sıkıntı, bir darlık çöker insanın içine. Kişi nereye gitse düşü birlikte götürür, yanında taşır. Gerçek ise boyuna karşısındadır, içinde değil. Biz öylesine düşlere alışmışız ki sevdiğimiz birinin, bir sevgilinin yüzüne bakarken, elini tutarken bile düş kurarız. Bizim şiirimizde gerçek ötesi kalmanın çok eskilere giden bir geleneği vardır. Özellikle divan şiiri ve ona özenen halk şiirinin bir kesimi düş ürünüdür. Günümüzde bile bu gelenek sürdürülüyor. Yeni sayılmalarına karşılık birçok ozanımızın şiire bakışı yeni değildir. Duygularda, dilde birtakım söyleyiş yenilikleri vardır, ancak tutum, konuya bakış biçimi geleneğe davalıdır.

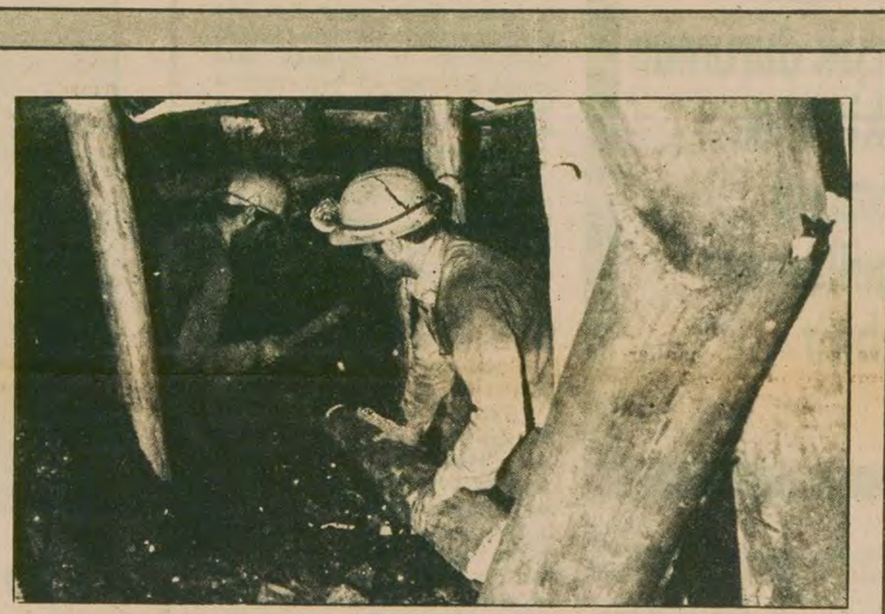
Yalnız şiirde değil gerçeğin tadına varamayışımız, mimarlık alanında da böyledir. Bir bakın Selçuk mimarlığına, eski Anadolu kervansaraylarına, özenilerek yapılan Edebiyat-Fen Fakültelerine. Çok büyük bir alanı kaplamasına karşılık gerçekçi bir nitelik taşımadığından kullanışlı değil. Daracık odalar, karanlık sofalar, loş girişler. Günün en aydınlık kesiminde bile karanlık, sıkıntılı. İnsanın içine darlık geliyor, bir ağırlık çöküyor oraya girince. Neymiş Selçuk mimarlığının özelliğini yansıtacakmış. Geçmişle günümüz arasında, yapı sanatı alanında, bir bağlantı kurulacakmış. Son dönemlerde bir eskiye dönüş, geleneğe bağlanma, böylece soylu olma sanısı ağır basmaya başlamış sanatımızda. Eskiye bağlılığı, eskiyi sürdürmeyi güçlülük, soyluluk, köklülük sanıyoruz. Oysa bir kuruntudur bu. Güçlülük, köklülük eskiyi sürdürmede, ona bakıp yeni örnekler çıkarmada değil, eskide bulunan yeniliği, yaratıcılığı yenilerini katarak sürdürmektir, geliştirmektir. Sanatta Süleymaniye'nin benzerini yapmak yaratıcılık, yenilik değildir artık. Yeni olan Süleymaniye'nin yapıldığı çağda taşıdığı özelliği ona benzemeden, ona öykünmeden günümüzde yansıtmaktır, ona benzemeyen bambaşka özellikte bir yapı ortaya koymaktır. Bir bakın soylu, yüce Şehzadebaşı Camisine, bir de bakın Belediye Sarayına. Birinde yenilik, köklülük, bütünlük, ağırbaşlılık, ötekinde özenti, öykünme, yalınlık, yavanlık görürsünüz. enilik geçmişin aktarılmasında aranırsa geleceğe bir nesne kalmaz.

Ernst Egli'nin Mimar Sinan'la ilgili yapıtını Türkçeye çevirirken bana çok ilginç gelen yanı, yazarın incelediği yapıtları açıklarken yaptıranların özelliklerini de düşünmesi olmuştu. Egli'ye göre, Mimar Sinan, yaptığı caminin iç düzeniyle onu yaptıranın inancı, yaşama biçimi, yaşama bakışı arasında bir bağlantı kuruyor. Sözgelişi, cami yaptıran içekapanık, dünyaya önem vermeyen, gösterişten uzak, alçakgönüllü bir kimseyse yapıda da o özellik seziliyor. Camiyi yaptıran gösterişe, süse, alıma çalıma düşkünse bu nitelikler belirtiliyor. Egli, adı geçen yapıtında, Sinan'ın bütün yapılarını, özellikle camilerini böyle yorumluyor. Bir sanat ürününün açıklanışında, anlaşılmasında böyle bir yöntemi denemek bana çok yararlı, ilginç göründü. Batıyı bilemem, ancak Doğuda bu yeni bir uygulamadır sanat alanında. Yapıta bakarak, onu yapan sanatçının niteliklerini, özelliklerini, sanat anlayışını yorumlamak kolaydır. Ancak ortaya konan yapıtta sanatçının değil de onu yaptıranın niteliklerini dile getirmek pek kolay değildir, özellikle mimarlık alanında. Egli'ye bakılırsa Sinan bunu çok iyi başarmış.

İşte sanatta özlü, köklü olan tutum budur. Eskilerin başarılarını, onlara öykünmeden, yeni yaratmalarda sürdürmek, gelişim çizgisini kesintiye uğratmamak. Sanatta gerçekçilik yalnız doğaya yönelmek, kişinin dışına çıkmak anlamına gelmez. Kişiyi bir doğa varlığı olarak konu edinirken, onun düşlerle ilgili eylemlerini, niteliklerini de gözönünde bulundurmak gerekir. Kişinin içyüzü de, onun gerçeğidir. Bunun tadına varmak kolay değildir, bilgi alanında epey derinleşmek, sanat ortamında epey emek tüketmek ister. Gerçeğin tadına varmak için birtakım alışkanlıklardan kurtulmak gerekir. Sanatçı çokluk bu alışkanlıkların ne olduğunu bilemez, bunları aydınlığa çıkarmak eleştiricinin işidir. Öyle yeterli, yetenekli eleştiriciyi nerde bulalım?

AHMET NAİM'İN HİKAYELERİ

bir yudum soluk 4

Koca mercan, seni daha boşamadılar ha!

Diyelim ki Etem Çavuş boş ve karanlık dehlizde kuruntuya kapıldı ve beyni, bu kuruntuyla gerçekte mevcut olmayan arabı doğurdu. Ya durup dururken Etem Çavuş'un alnını kim yardı, o nasıl oluyor? "Kafayı patlatan arabın gürzü değil de başka neydi yani?" (Böyle söyler Etem Çavuş).

Etem Çavuş'u iki saat sonra ayıltabilen arkadaşları ona anlatmaya çalışmışlar ki, var gücüyle koşmak isterken kafasını çarptığı şey, bu galeride kırılmış ve bir insan boyu yüksekliğine sarkmış olan bir direk bağdır. Ama gel de inandır Etem Çavuş'u...

Yüzde yetmiş inişli kuyunun dibine vardık. Burada iki delikanlı bizi karşıladı. İkisi de yarı bellerine kadar soyunmuşlar. Yüzleri az önce karşılaştığımız Şeremet'inkinden farksız. Şakaklarından ve alınlarından sızan ter, yüzlerine bulanık çizgiler işlemiş...Bunlar, ocağın "Saçcı"ları. Ocağın dört yol ağızlarında yere çakılı bir saç plaka üzerinde dolu ve boş arabaları kol gücü ile manevra ederek gerekli yerlere gönderen işcilere "Saçcı"denilir.

Gürültüler gitgide yoğunlaşıyor. Bizim kulaklarımıza keskin bir uğultu halinde dolan bu gürültülerden, alışık bir kulak, örnekse Etem Çavuş'un kulağı çok şey çıkarabilir: Soluyan bir vinci, mitralyöz gibi çalışan delici çekiç makinalarını, burguya inen tokmağı, kazma sesini, kömür damarlarını biçmeye çalışan potkobacı, daha ne bileyim, hışıldayan fisketeleri tek tek ayırabilir birbirinden... Bir orkestra içinde dilediği çalgıyı dinleyebilen usta bir müzikçi gibi...

Etem Çavuş sola saptı, yürüyor. Belli ki artık bacalara, "yanan taş"ın çıkarıldığı yere geliyoruz. Lastik çizmelerimizle gazlı suları savura savura yürüdüğümüz galeride, demiryolu yine vızıldamaya başladı. Etem Çavuş'tan öğrendik ya, karşıdan belli ki arabalar geliyor. Işıkları göründü bile! Kenara çekildik. O bize, biz ona yaklaşıyoruz. Bu defaki araba katarının, asansörden indikten sonra rastladığımız katardaki gibi karanlığa şimşek bir ok örneği saplanan ışığı yok; birbirinden beş-on adım aralıklı iki titrek kandil büyüye büyüye yaklaşıyor...

— Hey gidi Mercan hey!... Ulan daha azad etmediler mi bu zalımlar seni? Oğul, eğlendir şunu biraz bakalım:

Katarın ilk arabasına lambasını asmış olan arabacı, Etem Çavuş'un "Mercan" diye seslendiği katırın yularını çekiyor. İhtiyar madenci ilerledi, katırın burnunu okşadı, kulaklarının arasını kaşıdı, yanaklarını sevdi. Gözleri nemlenmişti:

— Koca Mercan, seni daha boşlamadılar ha! Bilirim bu zalımları bilirim...

Arabacı ve katarın son arabasına lambasını takmış olan köstekçi, Etem Çavuş'un yüzüne gülerek bakıyorlardı. Mercan, başını Etem Çavuş'un koluna yaslamıştı. Pınarlarından burnuna doğru yaş sızan beyaz kirpikli gözlerini kırpıştırıyordu. Etem Çavuş, Mercan'ın kulaklarının arasını tekrar kaşıdı:

— Arkadaşını nettin, Delioğlan n'oldu? diye konuştu.

Arabacı, Karadeniz uşaklarının o tatlı şivesiyle:

— Eldi! diye yanıtladı. Köstekçi de:

— Dellendiği bir gün koşumlarından kurtulup dörtnala kaçarken kafasını boru flançalarına çata çata tuz buz etti! diye tamamladı.

— Netsin zavallı... Baktı ki, sizin salacağınız yok...

Etem Çavuş, Mercan'ın buram buram duman tüten terli ve köpüklü sırtını okşayarak yoldan çekildi:

— Deh!...

Mercan, tazelenmiş bir gayretle asıldı araba dizisini sürükleyen halatlara, tekerlekler gıcırdadı, dizi ardı görünmeyen karanlıklara doğru akmaya başladı.

İhtiyar madenci, katarın arkasından bakıyor ve bize dönerek konuşuyor:

— Şu gördüğünüz Mercan var ya, onunla tam dokuz yıl ha bu ocakta çalıştık. Ben ocaklardan ayrılalı yedi yıl var, demek ki, bu hayvancık onaltı yıldır bu ocakta; hem de, hiç günışığı görmemecesine... Benden sonra bilmem ocak dışına çıkarıldı mı? Hiç sanmam. Çıkarılsa bile artık o günışığı altında belki de yürüyemez. Dışarda gördüklerinden ola ki ürküp tekrar içeri kaçar...

Sağımızda bir hışıltı var. Yaklaşınca görüyoruz: Dik ve dar galeriden küçük bir tazyikli hava vinci dolu araba çekiyor.

Adımlarımızın bu galeriye yöneldiğini gören Etem Çavuş:

— Sabırsızlanmayın, diyor. Bacalara vardık artık. Ama ben sizi böyle inişli bacalara değil de, daha rahat gelen bir bacaya götüreceğim. Ondan sonra siz dilerseniz en güççük deliklerine varıncaya kadar her yerini dolanın buraların...

Karşıdan, üzerimize doğru titreşen iki ışık daha yaklaşıyor; ışıklarla birlikte iniltiyi andırır bir ses de yükseliyor.

Etem Çavuş adımlarını açtı, biz de peşinden seğirttik. Beş-on adım. Yanları ve tavanı çepeçevre direk bağlarla kaplı galeride lambalarımızın titrek alevlerinin ışıttığı sahne şu:

Yüz göz kömür tozuna karışmış üç işçi. Birisi hafif inliyor, morumsu dudakları kuş gagası gibi açılıp kapanıyor. Çektiği acı, yüzüne, karışık çizgiler halinde nakışlanmış. Sol ayağı diz kapağı hizasından topuğuna kadar kanla bulaşık, altı kabaralı kundurasının burnundan kan damlıyor şıp şıp.... Arkadaşları onu, ellerini birbirine kenetleyerek yaptıkları kucak sedyesine oturtmuşlar. Yaralı iki kolunu arkadaşlarının omuzlarına atmış.

Etem Çavuş:

— N'oldu bu delikanlıya?

Yaralıyı taşıyanlardan biri eski çavuşunu tanıyor:

— Tavandan kapak düştü çavuşum! diye yanıtlıyor.

Öteki işçi de:

— Atik davranıp kendini yere atmasaydı kapak küt diye tepesine ineyazdı! diyor. Daha alacak soluğu varmış...

Etem Çavuş:

— Koşturun, koşturun onu baca azzına!...

O hafiften inilti, ocak kunduralarının çakıltısı, iri iri soluklar... Uzaklaşıyorlar. İhtiyar madenci:

— Görünmez kaza buna derler işte, diyor.

Bir soru yöneltiyorum Etem Çavuş'a, işitmezliğe gelerek yineliyor:

— Görünmez kaza buna derler işte.... Tavanda, kaya veya kömür tabakasının ardı gevşer, gevşeyince de ufak bir sarsıntıyla, mesela uzak bacalarda atılan bir dinamitin kütlemesiyle, bazen bacada savrulan bir kazmanın yarattığı titreşimle, bazen de kendi kendine bu kapak yallah aşağı!... Kapak dediğimiz bazı kere el kadar güççük bir parça olabileceği gibi, bazı kere de birkaç tonluk dev bir parça olabilir... Ocaklarda bu gibi kapak düşmesi ihtimali olan çürük yerleri sık sık yoklarlar, daha doğrusu yoklamaları gerekir. Tavan çok yüksek değilse altını ha bu gördüğünüz bağlarla desteklerler. Yok eğer destek ulaşamayacak yükseklikteyse, kazmayla, burguyla veya dinamitle falan düşürürler...

DEVAM EDECEK

YAYIN DÜNYAMIZ

Hazırlayan: DOĞAN KEMANCI

Bedoş

Roman, Kemal Bilbaşar, YAZKO, 208 sayfa, 100 lira.

Günümüz öykü ve romancılarından Kemal Bilbaşar 1910 yılında Çanakkale'de doğdu. Edirne Öğretmen Okulunu bitirdikten sonra öğretmenliğe başladı. Öykülerini daha önce "Anadoludan Hikayeler", "Cevizli Bahçe" "Pazarlık", "Pembe Kurt", "Üç Buutlu Hikayeler" adlı kitaplarda toplamıştı. Romanları ise "Denizin Çağırışı", "Ay Tutulduğu Gece", "Cemo", "Memo", "Yeşil Gölge", "Irgatların Öfkesi", "Yonca Kız"dır.

"Cemo" adlı romanıyla 1967 yılı TDK Roman Ödülünü kazanan Kemal Bilbaşar, son yapıtı "Bedoş" ta da görüldüğü gibi temiz, rahat ve anlaşılır bir dille yazmayı ilke edinmiş. Romancı, 1977 yılında Milliyet Sanat Dergisinde çıkan bir yazısında dil konusundaki görüşlerini şu şekilde açıklıyordu: "Eğer sanatçı, kentsoyluları ya da küçük-burjuva aydınları için değil de, kırsal yerlerde yaşayan marabalar ya da kentlerin kenar mahallelerine yayılmış proleter yığınları için yazıyorsa, inancıma göre, 'iç diyaloglarla boyutlandırılmış, yoğun imgelerle donatılmış' bir dile itibar edemez. Onun yerine yalın ve arı bir dil kullanmayı yeğler. Aksi halde o yığınlar, onları okumazlar. (....) İnsanımızın bu aşamadaki toplumsal gerçeği, bugün hâlâ yüzde 65'i kırsal bölgelerde yaşamakta olan halkımız için onların anlayacağı tek boyutlu anlatımla da yazılabilir. Hem de pekala çağdaş bir sanat eseri meydana getirilebilir."

Belirli bir azınlığın bunalımlarını, umarsızlığını, kendinden başkasını hiç mi hiç ilgilendirmeyecek olan karmakarışık iç dünyasını anlatan roman, öykü, şiirlerin dili de anlaşılmaz, ağdalı yapmacık olmuştur hep.

1976 yılında yapılan bir soruşturmaya verdiği yanıtta da Bilbaşar, "Öğretmen Olacağım" adlı bir çocuk romanının aynı yıl yayımlanacağını umduğunu söyler. Sanırım "Bedoş" bu sözü geçen romandır.

Ayrı bir çocuk yazınının da geliştiği ülkemizde, üzerinde çocuklar için diye bir kayıt olmamasına rağmen "Bedoş" rahatlıkla her yaştan okuyucuya seslenebiliyor. Sıkıcı betimlemelerden uzaklığı, kısa tümcelerden kurulu örgüsü romana ayrı bir değer kazandırıyor.

Romanın konusu şöyle: Adana Kadısı Nimetullah Metin Roşi'nin küçük kızı Başo ile Hapishane Müdürü Halit Efendinin oğlu Memduh evlenirler. Başo'nun babası Kadı Efendi bu evliliğe en başından karşı çıkar. Tatlı bir kaçırma olayı yaşanır. Memduh, annesi Gülendam Hanımın da yardımıyla Başo'yu kaçırır. Bir süre sonra ilk çocukları dünyaya gelir. Dönem, büyük karışıklıkların sürdüğü, Osmanlı İmparatorluğunun son yıllarıdır. Ailece İstanbul'a taşınırlar. Orada emekli bir hocanım, evinin bir katını Memduh'un ailesine kiraya verir. Hocanım, Bedoş'u da torunu gibi sever. Düzenlediği diş buğdayı gününde Bedoş torbadan kitabı seçer. Büyüyünce öğretmen olacağı kanısı ailede yaygınlaşır. Büyür. Kız arkadaşlarıyla beş taş oynar, oğlanlarla uçurtma yarıştırırken, arasıra Fatih Türbesine uğrar. Çocuk saflığıyla Türbedara görünmeden içeri süzülür; "Fatih Baba' diye seslenir sandukaya, 'Belki Allah Baba seni kırmaz, ona söyle, beni mahzun etmesin... Büyüyünce muhakkak öğretmen yapsın beni... Unutmazsın, değil mi Fatih Baba'cım?"

Bedoş'un ilk öğretmeni Muhsine Hocanımdır. Annesiyle birlikte kaydolmak için okula gittikleri gün, Bedoş "Muhsine Hocanımın, üzerinde çiller bulunan yumuşak elini öpüp alnına" koyar.

Evleri birbirine yakın olduğu için Muhsine Hocanımla birlikte okula gidip gelir Bedoş. Bir gün yolda "Sultanahmet Meydanı'nda yaptıkları protesto toplantısını' anlatır Muhsine Hocanım. "Halide Edip Hanımın ateşli konuşmasından aklında kalan etkin tümceleri de, küçük kızın anlayacağı biçime sokarak dile" getirir.

Genellikle yayımladığı kitapların düzeltisine de önem veren YAZKO'nunbu kitabında -sanırım aceleden olacak- yüze yakın dizgi yanlışı yer alıyor.

"Bedoş", insanımızı Kemal Tahir'e özgü sevgisizlikle değil de sevgiyle kavrayan; birbirleriyle içtenlikle yardımlaşan, geleceğe umutla bakan insanları anlatan bir roman.

Tartışılmaz saygınlıklarıyla toplumumuzun birçok güçlüklerini omuzlayan nice 'hocanım' lardan biri Kemal Bilbaşar'ın sevgi dolu kalemiyle ölmezleşiyor.

Türk Romanının Doğuşu

Inceleme, Güzin Dino, Cem Yayınevi, 232 sayfa.

Şefik Hüsnü, AYDINLIK'ın 1 Kasım 1922 tarihli 10. sayısında yayımladığı "Türk Aydınları" başlıklı yazısında Namık Kemal'den sözederken; onun oluşturduğu toplumsal hareketin bir küçük siyasi devrime, Meşrutiyete ulaştığını söyler.

Yirmi beş yaşındayken Tasvir-i Efkar gazetesini İbrahim Şinasi'den devralarak çıkarmaya başlayan Namık Kemal, kırk sekiz yaşında ölene dek arkadaşlarıyla, "İbret", "Hürriyet" gibi gazeteleri çıkarmasının yanı sıra, istibdata karşı mücadeleyi ilke edinen birçok roman ve oyun da yazmıştır. Makale, şiir, oyun, mektup, eleştiri yazıları yanında roman alanında da zamanına göre en yetkin örnekleri veren Namık Kemal'in özde getirdiği yenilik de yazınımızın dönüm noktalarından birini oluşturur.

Köken olarak, Batıdaki burjuva devrimleri sırasında büyük bir gelişme gösteren roman, ülkemizde de ilk ve dönemine göre en özgün örneğini Namık Kemal'in "İntibah" (Uyanış)ında bulur.

Gerçi Namık Kemal'den önce ve onunla zamandaş roman yazarları da vardır. Örneğin Şemsettin Sami, Ahmet Mithat Efendi gibi. Ne var ki, vatan, hürriyet kavramlarıyla halkı 'istibdat' a karşı seferber eden Namık Kemal'in ayrı bir özelliği vardır.

Uzun yıllar Paris'te, Sorbonne Üniversitesinde Türk Edebiyatı dersleri veren Güzin Dino, "Türk Romanının Doğuşu" adlı yapıtında Namık Kemal'in 'İntibah-Sergüzeşt-i Ali Bey' adlı eserini ilk Türk romanına örnek olarak alıp tarihsel bağlamı içerisinde inceliyor.

Kitabın başında yer alan Etiemble imzalı değerlendirme yazısı şöyle bitiyor: "Demek oluyor ki, burada bir oluşumdan çok, Üçüncü Dünya ülkelerinin roman türünü benimsemesi üzerine belgin bir inceleme ve Lukacs'la Goldmann'ın şimdiye dek pek fazla ululanan tezlerinin yeniden gözden geçirilmesi sözkonusudur: bu da akılcı Marksçı bir görüşle yapıldığı için değeri daha da çoktur.

Kitapta, Osmanlı toplumunun genel çizgilerle incelendiği, basının doğuşuyla birlikte yazın türlerinin gelişiminin kısaca anlatıldığı giriş bölümünden sonra, "İntibah"ın konu ve kuruluş yönünden incelenmesi yer alıyor:

"N. Kemal, geleneksel hikaye ve masal kahramanlarının büyücü yetkilerinden kaçınarak her günkü yaşantısının içerisinden seçilmiş kişilere bağlı konuları işlemeyi yeğ görmüştür. Özellikle ilk olarak kişilerin duygu, tutku niteliklerini veren çizgileri incelemeyi denemiştir. Hikayelerinde dış çerçeveyi betimlemeyi denemiştir. Bunları yaparken, Türk düzyazısını yenileyerek, anlatım üslubunun yanında, betimleme üslubunu yeni bir yazın aracı olarak yaratmış ve kullanmıştır."

"İntibah"daki kişilerin ele alındığı ikinci bölümde ise Dino şu yargılara varıyor: "Çağdaş, toplumsal, gerçek boyutun N. Kemal'in kişileri aracılığıyla bir ucundan görünmesi, Türk yazınında kişinin, geç ama zorunlu olarak ortaya çıkışı, Osmanlı İmparatorluğunun çözülüş sürecine rastlar. Bunun nedeni, bir yandan siyasal ve toplumsal kurumların değişmesiyle, bir yandan da ideoloji ve sanat anlayışındaki dönüşümlerin yarattığı çelişkilerden doğan insancıllığa yönelmiş bir kavramın dürtüsüyle de açıklanabilir."

"İntibah"ta, o güne kadar işlenmemiş olan sevda temasını araştıran üçüncü bölümde Dino şu yargılara varır: ".... Islam ülkelerinde sevda, bütün sevinç ve acılarıyla her zaman varolmuştur. Ancak, aile, din, toplum (harem, çok kadınla evlilik, yasalar) koşul ve engelleri, çekinceli biçim bozuklukları oluşturmuştur. İlk romanlarda, kalıplarını parçalayan sevda belirtilerini ve yeni yaşama biçimlerini buluyoruz böylece.

"Bu romanların değerleri sanat yönünden küçümsenecek olsa bile toplumsal etkileri gözönünde tutulmalıdır; baskı rejimine karşı olan yazın reformcuları, Avrupa'dan döndüklerinde, roman alanındaki devrimci tutumları küçümsememekte aldanmamışlardır; siyasal eylemlerinden çok önce, romanları, toplumun iç zembereklerini etkileyerek onu değiştirmeye başlamıştır."

Güzin Dino, Türk romanının kaynakları konusunda en yetkin araştırma diyebileceğimiz eserinin 'Sonuç' bölümünü ise şöyle bitiriyor: "Roman türünde, toplumun yansımasını ve eleştirisini yüksek bir aşamada görebilmek için H. Z. Uşaklıgil'in Aşk-ı Memnusunu (1900), çağdaş dünya romanına ve onun yeni yollarına ulaşmak için ise, Cumhuriyetin kuruluşundan sonrasını, 1930 yıllarını beklememiz gerekecektir.

"Sürgünde ölen N. Kemal'den, vurulan Sabahattin Ali'ye dek bu yol çetin. hatta öldürücü olmuştur. Yenilik getirenlerin, geleceğin yollarını açanların işi kıyasıya çetin. Burada onları saygıyla anıyorum."

günün sanat olayları

8. İSTANBUL FESTİVALİNDE BUGÜN

● BEHREND-TRÖSTER gitar ikilisinin festivalde yer alan tek resitali, bu akşam 19.00'da Atatürk Kültür Merkezi Büyük Salonunda izlenebilir. Siegfried Behrend 1933'de Berlin'de doğdu. Gitar öğrenimine başladıktan üç ay sonra ilk konserini verdi ve tüm dikkatleri üzerine çekti. 1958'de dünya turnesine çıktı. Halen öğretmenlik yapmaktadır... Behrend'in kurs asistanı Michael Tröster ise 1956 doğumlu. 10 yaşında ilk gitar dersini aldı. 16 yaşında gençler arası bir yarışmada ödül aldı. Behrend-Tröster gitar ikilisi, bu akşamki konserde Carulli, Marella, Schenk, Rodrigo, Sor, Bortolazzi ve Giuliani'nin yapıtlarından oluşan bir program sunacaklar. Fiyatlar: 300, 200, 100 lira.

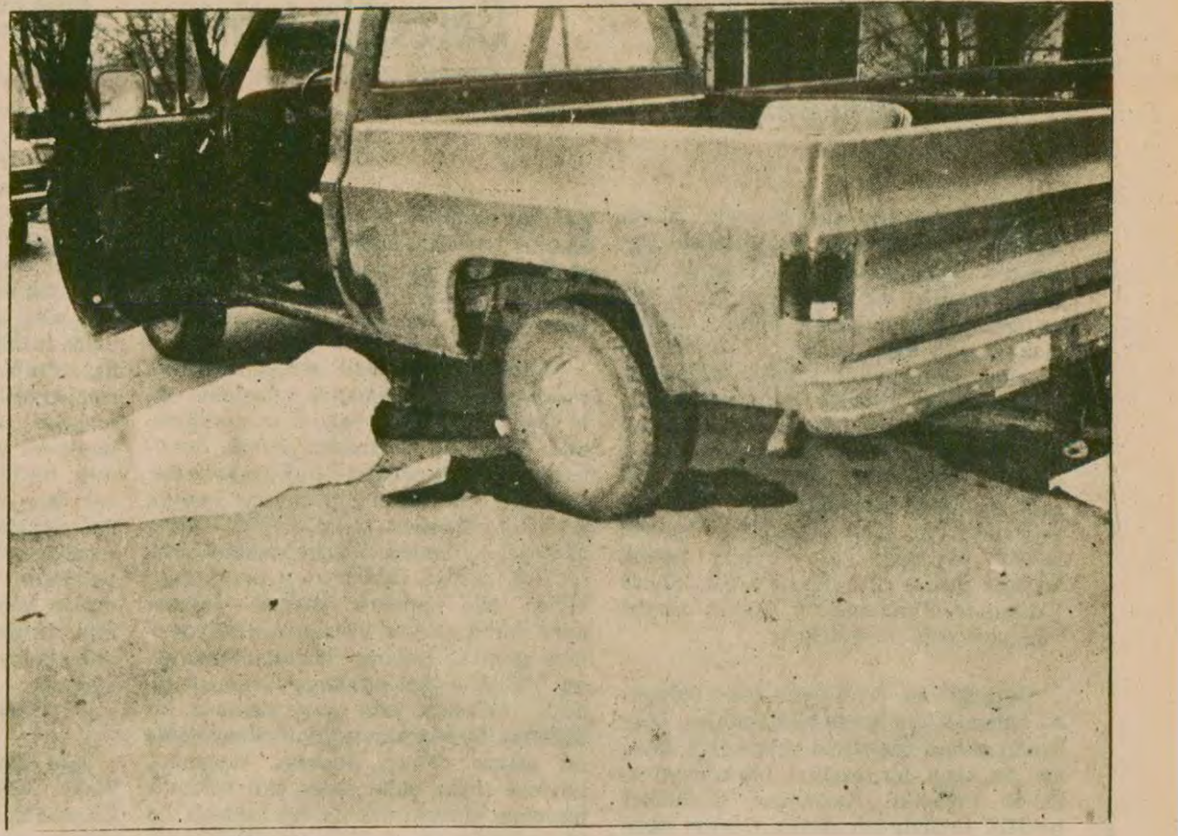
Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ABD TEMSİLCİLER MECLİSİ RAPORU, TÜRKİYE'DE PARLAMENTER SİSTEMİN AYAKTA KALMA GÜCÜNE SAHİP OLDUĞUNU SÖYLÜYOR

Türkler, Kürtlerin özerkliğinden korktuklarından, Ayetullah Homeyni rejimiyle ilişkilerini istemeden ilerletmişlerdir.

Türkiye'nin Afganistan olaylarından sonraki topyekun Sovyet aleyhtarı tutumu, dış tehlike halinde halkın biraraya gelmesinin bir delilidir.

Türkiye'de darbe ihtimali, İran olaylarıyla birlikte arttı

Türkiye'deki anarşi olaylarının hedefi bazen de ülkede görevli Amerikalılar oluyor. 16 Nisan 1980'de Etiler'de öldürülen Amerikalıların sorumluluğunu THKP-C üstlendi.

İKİ parti tarafından yönetilen Ankara hükümetleri, yetersiz koalisyonların tartışılması ile geçen uzun Parlamento durgunluğu nedeniyle zayıf kalmış ve kesin kararlar alacak güce erişememiştir. Son yıllardaki hükümetler ciddi ekonomik sorunları, gittikçe artan kentsel şiddet hareketlerini ve mezhep kavgalarını çözememişlerdir. Sık sık sıkıyönetim uygulanmış fakat bu da, süregelen huzursuzluk ve terörün büyümesini engelleyici bir köklü çözüm getirmemiştir.

Adalet Partisi, yeni camilerin yapılması ve duaların Arapçaya geri çevrilmesine izin vererek, Cumhuriyet Halk Partisinin laik imajına karşı bir seçenek sunmaya çalışmıştır. Bazı politika bilimcileri, küçük toprak sahibi köylülerin desteğini kazanan Adalet Partisi'nin "aydın olmayan' kimliğini vurgulamışlardır. Demirel'in pratik, düzenli ve kendine güvenir liderlik niteliklerine karşın, CHP lideri Ecevit'in yumuşak, aydın ve laikliği savunan bir kişiliği vardır.

Kuramsal olarak, Cumhuriyet Halk Partisi'nin Adalet Partisi'nden daha fazla sosyalist bir ekonomi politikasını benimsemesine rağmen, her iki parti de karma ekonomi sistemini kabul etmiştir. Ecevit ve CHP, 1950'lerin tüketim mallarına yönelik sanayi stratejilerini eleştirmiş ve yabancı sermayeye aşırı bağlılığın Türkiye'nin uzun vadeli çıkarları açısından tehlikeli olduğu görüşünü savunmuştur. Diğer taraftan, iktidarı sırasında şu anda Türkiye'nin ödemekte olduğu ağır dış borç birikiminin sahibi Demirel ve Adalet Partisi, her ne pahasına olursa olsun Türkiye'yi 2000 yılında Batı Almanya'nın kalkınma seviyesine getirme yolunu seçmiştir. Uygulamada, Demirel hükümetlerinin (son 14 yılda 5 kez) politikaları, aynı dönemde iktidarda bulunan üç Ecevit hükümetinin ekonomik politikalarından kökende değişiklik göstermemiştir.

MHP ve MSP

İKİ küçük parti, MHP ve MSP, TBMM'deki temsili güçlerinin üzerinde bir kuvvete sahiptir. Necmettin Erbakan'ın başkanlığını yaptığı MSP 1972 yılında kurulmuştur ve gelenekçi-İslamcı bir yapıya sahiptir. Alparslan Türkeş'in Genel Başkanı olduğu MHP ise oldukça milliyetçi ve sıkı yönetim önlemlerini şiddetle savunan sağ-eğilimli bir partidir.

Her iki parti de iktidarda bulunan azınlık partisine, desteklerini çekme tehdidi ile, istedikleri politikayı uygulatabilmektedir. Türkiye'deki bu küçük partilerin oynadıkları rol, İsrail'de Likud'un her an yıkılabilecek koalisyonuna gerekli desteği sağlayan küçük dinci partilerin rolüne çok benzemektedir.

2 Ocak 1980'de Cumhurbaşkanı Korutürk, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, ülkenin ciddi sorunları karşısında politik partilerin birleşmesini isteyen bir uyarı mektubunu kamuoyuna açıkladı. Bu uyarıdaki mesaj oldukça açıktı: Yakın tarihte huzursuzlukları önlemek için iki kez müdahalede bulunan Türk ordusu, gerekirse Anayasal yetkilerini yeniden kullanacaktı. Cumhurbaşkanı Korutürk uyarı mektubunu Demirel ve Ecevit'e sundu. Muhalefet başkanı Ecevit, daha önceki önerilerinin aksine, 1980'in başlarında, Demirel'in Adalet Partisi ile bir koalisyona girebileceğini belirtti. Böyle bir önerinin hemen gerçekleşmesi söz konusu değildi. Ciddi engeller, iki rakip partinin politik açılan, özellikle sıkıyönetimle ilgili konularda birleşebilme çabalarını bir çıkmaza sürükleyebilir.

Demirel hükümetinin ekonomik politikalarıyla, Ecevit'inkiler kökende pek değişiklik göstermedi	MHP liderleri, partilerinin ideolojilerini paylaşan bazı gençlerin eyleme kalkmış olabileceklerini varsayıyor	Bu defaki askeri darbenin amacı, İran'daki karışık durumun Türkiye'de tekrarını engellemek olabilir

Bu mektup ve açıkça belirttiği uyarısı, politik partileri daha ciddi davranmaya itmiştir. Türkiye'nin de şiddetle kınadığı Sovyetlerin Afganistan'ı işgalinin de etkisiyle, 1980'de Türkiye'nin iç politikasından daha güçlü bir birleşme ve bütünleşmeye doğru bir gelişimin olabileceği anlaşılmaktadır.

Terörizm ve politik şiddet

TÜRKİYE'deki politik yaşamın merkezi Parlamento işlevini sürdürürken, sık sık rastlanan anarşi ve şiddet olayları hâlâ süregelmektedir. 1970'lerin başından bu yana, Türkiye'nin düzeni sağ ve solda gittikçe katılaşan bir kutuplaşmaya şahit olmuştur. Bu kutuplar, iki ana partide yansımaktan çok, sıkıyönetimi kendi aralarında bir tartışma konusu yapmış olan partiler tarafından istismar edilmektedir.

Sol ve sağ gruplar

SOLDAN kaynaklanan terörizm, 1971'deki askeri müdahaleye de katkıda bulunacak biçimde, 1960'lı yılların sonunda hakim durumda idi. "Solcular", aşırı ideolojilere sahip örgütlü bir Marksist Leninist grup ile 30'u daha küçük olmak üzere çeşitli silahlı örgütleri içermekte idi.

Komünist Partisi ve komünizm taraftarı faaliyetler yayınların izin verildiği 1960 yılına dek tamamen yasaklanmıştı.

Sağcı gruplar ise, daha sonraki yıllarda ortaya çıkmıştır. Bu gruplar, karşı grupların aksine, ideolojik olarak fazla birlik içinde görülmekteler ve bir çoğu MHP'ye bağlı olduğunu ileri sürmektedir. 24 Kasımda Demirel'e güven oyu veren MHP liderleri, terörizm ile bir ilgileri olmadığını ileri sürerken, partilerinin ideolojisini paylaşan eli silahlı bazı gençlerin eyleme kalkmış olabileceklerini varsaymaktadırlar. Türkiye'de terör sorununu izleyen birçok gözlemci, mantıksal açıklamaları reddeden ve kolay kolay engellenemeyen içsel bir dinamiğe sahip terörizmin, geleneksel kan davaları gibi bir işlevi olduğu görüşünü savunmaktadırlar.

Seçenekler ve askeri darbe

ARTMAYA devam eden siyasal şiddet, Türkiye'nin müttefikleri arasında endişe yaratırken, birçok kişi Kürt sorununun, mezhepçilikten de ötede, Türkiye'nin bütünlüğünü tehdit ettiğine inanmaktadır. Sayıları 5-6 milyon civarında olan ve Türkiye'nin doğusunda yerleşmiş bulunan Kürtler, mezhep ayrılığının nedenini oluşturmaktadır. Aleviler, daha tutucu ve bölücü emelleri olan Sünnilerden daha ilerici görünmektedirler. Türkler, Kürtlerin özerkliğinden korktuklarından, 1979'un ilk aylarında yine Kürt bölücü hareketine karşı bir baskı politikası izleyen Ayetullah Homeyni rejimi ile işbirliği ilişkilerini istemeden ilerletmişlerdir. Homeyni rejimi ve Türkiye arasındaki ilişkiler, Amerikan rehineleri sorunu sırasında bozulmuştur.

Türkiye ve Amerika hükümetleri, Türk halkının ABD'ye karşı genel tutumunun hâlâ çok olumlu olduğu görüşündedir. 1979 yılında bir Amerikan aleyhtarlığı üzerine veri toplayan bir gazeteci, gelişigüzel örnekleme ile, Türkiye'yi ziyaret eden Amerikalıların herhangi bir düşmanca davranışla karşılaşmadıklarını ve Türklerin Amerikalılara karşı dost ve yardımcı olduklarını ortaya çıkarmıştır.

Politik yaşamdaki çözüm bekleyen gerçeklere ve bunların istikrarsızlık ve çelişkilerle yüklü olmasına rağmen Türkiye, 1923 yılından beri demokratik bir cumhuriyettir ve Türk halkı demokratik geleneklere gururla bağlıdır. Son hükümet değişikliği de, parlamenter sistemin ayakta kalma gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Bunlara rağmen, Türkiye'nin iç politika sisteminde geleceğe ait bazı seçenekleri gözönüne almakta fayda vardır.

Askeri Darbe:

Türkiye'de süregelen siyasi istikrarsızlığa karşın silahlı kuvvetler her zaman düzen ve istikrar unsuru olmuştur. Yakın geçmişte silahlı kuvvetler politik sisteme iki kez müdahale etmişlerdir. Silahlı kuvvetlerin bu ülkenin politik partilerine yaptığı 2 Ocak uyarısı, bir askeri darbe ihtimalini gündeme getirmiştir.

Bazı gözlemcilere göre, böyle bir gelişme olasılığı komşu İran'daki karışıklıklar nedeni ile artmıştır. Bu defaki askeri darbenin amacı, İran'daki karışık durumun aynısının Türkiye'de tekrarını engellemek, bölücü hareketlere mani olmak ve siyasi partilerin istikrarsızlığına cevap vermek olacaktır. Bazı gözlemciler, rehineler sorununun ilk günlerinde İstanbul ve İzmir'de kargaşalıkları İran devriminin dışarıya taşan etkileri olarak nitelendirmektedir.

Bu kargaşalıkların hemen bastırıldığı tartışılabilir. Fakat diğer İslam Ülkelerindekilerle karşılaştırılırsa, şiddet hareketleri ve maddi zarar çok azdır ve bölgesel olaylar Türkleri birbirlerine daha da yakınlaştırmıştır. Silahlı kuvvetlerin uyarısı, parti sistemini daha çok sorumluluğa özendirme açısından etkili olmuştur. Türkiye'nin Afganistan olaylarından sonraki topyekün Sovyet aleyhtarı tutumu, dış tehlike halinde halkın biraraya gelmesinin bir delilidir.

Sovyet etkinliği ne durumda?

SOVYETLERİN Türkiye'deki politik sisteme silahlı müdahale ve diğer yollarla isteklerini kabul ettirebilme girişimine yol açabilecek politik anarşinin güçlenme ve genişleme ihtimali nelerdir?

Türkiye'de bu tür gelişmeleri görenler, politik tedhişin artması, radikal sol eylemlerin gittikçe güçlenişi, partilerin bu olaylar karşısında çaresizliği ve Sovyetlerle olan gerginliğin resmi yollarla azaltılmasının, Türkiye üzerinde Sovyet etkinliğine yol açabileceğini ileri sürmektedirler. Öte yandan, Türkiye'de Afganistan'da olduğu gibi bazı dinsel, etnik ve politik grupların bulunmasına rağmen, güçlenmeye çalışan örgütlenmemiş azınlık gruplara karşı, onların bu güçlerini azaltan daha geniş bir bürokrat kesim bulunmaktadır. Ayrıca, Sovyetlere tedbirli bir yaklaşım gösteren Türkiye'nin Sovyet ideolojisine muvafakat göstermesi olanaksız görünmektedir.

ABD'ye aşırı bağımlılık yerine, Avrupa'yı seçmek, daha çekici gelirken; Batı Almanya ile ilgi ve işbirliği açısından ilişkiler, Türk-ABD ilişkilerini fazlasıyla geçmektedir. Her iki büyük partinin liderleri, Türkiye'nin Avrupa ittifakına üyeliğine gururla değinmektedir. Arada sırada görülen gerginliklere rağmen, Avrupa'nın bir parçası olarak kabul edilmek, her zaman Türk politikasının bir hedefi olmuştur.

Yarın: Türkiye dış politikası ve Raporun ABD Kongresine önerileri

Sovyet vatandaşlarının Afganistan işgalini desteklemesi için sürekli çarpıtılmış haberler yayıyorlar...

Halen sürgünde yaşayan Sakharov...

Sovyet basınına göre, yiyecek kıtlığının sebebi Sakharov'muş...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

GEÇENLERDE, Sovyet muhalifi Andrei Sakharov'un sürgüne gönderildiği Gorki kentinde çıkan bir yerel gazetede, ünlü fizikçiyi eleştiren bir yazı yayınlandı. 12 Haziran tarihli gazeteye göre, Sakharov, Batıya silahlanma çabalarını durdurmama çağrısı yaparak, Sovyetler Birliği'ni savunma için daha fazla kaynak ayırmasına neden olmaktadır. Gazete böylece, Sakharov'un Sovyetlerde yiyecek kıtlığına yol açtığını iddia etmektedir.

"Gorky Pravda"da çıkan yazı, son zamanlarda Sovyet basın yayın organlarının Sovyet saldırganlığını gizlemek için takındığı tutumu yansıtmaktadır. Sovyet basınındaki yazılarda Sovyetler ABD'nin saldırı hazırlığına karşı kendisini savunmak amacıyla silahlanması gereken bir ülke olarak gösterilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak Sovyet vatandaşlarından Afganistan gibi işgalleri desteklemeleri ve yokluklara ses çıkarmadan katlanmaları isteniyor.

Sovyet vatandaşlarının tutumu

SON zamanlarda Sovyetler Birliği'ni ziyaret eden Batılı gazeteciler de benzer bir gözlemi yansıtıyorlar. Bunlardan, New York Times gazetesinin muhabirlerinden Anthony Austin, 2. Dünya Savaşı sırasında Moskova kuşatması sırasında ölmüş 400 bin Sovyet askerinin mezarında karşılaştığı yaşlı bir kadınla arasında geçen konuşmayı şöyle aktarıyor:

Kadın soruyor: "Nerelisin?"

— "Amerikalıyım nine."

Bunu öğrenen kadın şu soruyu soruyor: "Amerika neden bizi rahat bırakmıyor? Sizin yüzünüzden yaşayamaz hale geldik.'

— Buna neden biz değiliz nine. Kabahat sizin hükümetinizin. Afganistan'a baksana."

Afganistan'a gerekçe

SOVYET basınına göre, ABD 1979'da stratejik silahların sınırlandırılması anlaşmasının imzalanmasından sonra yumuşamadan vazgeçmiş ve dünya çapında hegemonyayı ele geçirmek amacıyla yeni bir saldırıya geçmiştir. ABD bu girişiminde, Afganistan'ı Sovyetlere karşı bir ileri cephe haline getirmeyi istemiştir. Bu nedenle Sovyetler Birliği, Afgan güvenlik bölgesini korumak zorunda kalmıştır. Bunun sonucu askeri harcamaları daha da artırmak gerekmiş, bu da Sovyet vatandaşlarının daha iyi hayat özlemlerine ket vurmuştur.

İşte şimdi Sovyetlerde sokaktaki adamın etkisi altında kaldığı bu çarpıtılmış haberlerdir.

Bir kadın muhalif şunları anlatıyor:

"Pazarda kuyrukta bekliyordum. Önümde bir adam yoklukların Afganistan buhranından doğduğunu söyledi. Bunun üzerine yüksek sesle buhranı kimin yarattığını sordum. 'Afganistan'a neden asker gönderdik ki?'. Önümüzdeki aynı adam bana döndü ve 'Elbette göndermeliydik kadın. Haritaya baksana. Afganistan nerede görmüyor musun. Biz almasaydık, onlar alacaktı' dedi."

Başka bir olayda ise otomobiline binen bir Amerikalıyı Rus sanan bir taksi şoförü, hızlı araba süren yüksek yetkililerden, tüketim mallarının kıtlığından, yaşadığı yerin kötülüğünden şikayet ettikten sonra şöyle diyor:

"Carter, Olimpiyatları boykot edip, bizi füzelerle kuşatarak bir serseri gibi davranıyor. Savunmamızı güçlendirmemiz gerekiyor. Kemerleri sıkmalıyız."

Sovyetler Birliği'ni ziyaret eden yabancılar, Sovyet yetkililerinin yaydığı çarpıtılmış haberlerin Moskova dışında belli ölçülerde etkili olduğunu ifade ediyorlar.

Yine de, Afganistan'dan gelen tabutların sayısının artması karşısında halk içinde kuşkulu seslerin yükselmeye başladığı da gelen haberler arasında.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.45 Genç bir öğretmenin mücadelesi

Sara

Bugün başlayacak olan yeni dizi Sara, genç bir öğretmenin mücadelesini anlatıyor.

Sara tavırları ve düşünceleriyle çevrenin yadırgadığı bir öğretmendir. Hele de yarı Kızılderili bir çocuk olan Hannah'ı da okula kabul edince şimşekleri iyice üzerine çeker. Ama Sara engellerden yılmayacak yapıdadır, idealini mevki uğruna terketmez ve haksızlıklara karşı mücadele eder.

Yeni dizi Sara'nın kahramanı genç bir kadın öğretmen

19.56 Papağanlı, melekli derken,

Bu kez de bir biyonik dedektif

Bugün başlayacak yeni dizide biyonik bir dedektifin maceraları anlatılacak.

Alex iyi bir polis memurudur. Ama son günlerde işinde pek de parlak değildir. Müdürü Sedford, Alex'e bir yardımcı bulacağını söyler. Bu sırada Gregor Yoyonoviç adlı bir kişi 210 kilo ağırlığında manevra yeteneği çok yüksek, konuşabilen, içinde güç üretebilen bir biyonik adam yapar. Dedektif olarak hazırlanmış bu biyonik adama Yoyo adı verilir ve Alex'in yanına yardımcı olarak gönderilir. Ama Alex, Yoyo'nun biyonik olduğunu bilmemektedir.

TELEVİZYONDA

BUGÜN

19.00 HABERLER

19.07 VIKINGLER

19.32 HAFTANIN ŞARKISI

Programda Televizyon Çocuk Korosu, söz ve müziği Hasan Torangalı'ya, orkestrasyonu İstemihan Taviloğlu'na ait "AĞAÇKAKAN" adlı şarkıyı seslendirecek.

19.36 YAŞAYAN EDEBIYATÇILAR

Yazar Reşat Enis ile söyleşi yapılacak

19.56 HOLMES VE YOYO

20.30 HABERLER

21.20 TÜRK SANAT MÜZIĞI

Selçuk Aygan beş şarkıyla ekranda

21.45 SARA

22.30 HABER PROGRAM

23.31 HABERLER